

International
Labour
Organization

မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပေါ်
ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါ၏
ရိုက်ခတ်မှု

အိုင်အယ်(လ်)အို ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းရေးအရာရှိရုံး (မြန်မာနိုင်ငံ)

▶ မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပေါ်
ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါ၏
ရိုက်ခတ်မှု

အိုင်အယ်(လ်)အို ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းရေးအရာရှိရုံး (မြန်မာနိုင်ငံ)

မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းအပေါ် ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါ၏ ရိုက်ခတ်မှု

Copyright © အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ ၂၀၂၁

ဤစာစောင်ကို အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာရုံးက ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေထားပြီး၊ Universal Copyright Convention ၏ ပရိုတိုကောလ် (၂) အရ၊ မူပိုင်ခွင့်ရရှိထားသော စာစောင်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာစောင်မှ ကောက်နုတ်ချက်အချို့အား အသုံးပြုပါက၊ မူရင်း စာစောင်မှ အရင်းအမြစ်များကို ညွှန်းပြကိုးကားထားလျှင် ခွင့်ပြုချက်တောင်းခံရန်မလိုပါ။ သို့သော်၊ ပြန်လည်ထုတ်ဝေခွင့် သို့မဟုတ် ဘာသာပြန်ခွင့်အတွက်ဆိုပါမူ၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့မှပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည့် (ထုတ်ဝေခွင့်နှင့် လိုင်စင်) ဌာန (အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာရုံး၊ CH1211, Switzerland လိပ်စာဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ email : rights@ilo.org သို့လည်းကောင်း လျှောက်ထားနိုင်ပါသည်။

ဤရည်ရွယ်ချက်အလို့ငှာ၊ ယင်းတို့ကိုထုတ်ဝေထားသည့် လိုင်စင်များနှင့်အညီ၊ ပြန်လည်ထုတ်ဝေခွင့်ရသည့် အဖွဲ့အစည်းတွင် မှတ်ပုံတင် ထားသော စာကြည့်တိုက်များ၊ အသင်းအဖွဲ့များနှင့် အခြားသောအသုံးပြုသူများအနေဖြင့် မိတ္တူပွားနိုင်ပါသည်။ သင့်နိုင်ငံရှိ ပြန်လည် ထုတ်ဝေခွင့်ရသည့် အဖွဲ့အစည်းများကို ရှာဖွေရန် www.ifrro.org တွင် ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်

ISBN: 9789220349380 (Print)

ISBN: 9789220349397 (Web PDF)

မြန်မာဘာသာဖြင့်

ISBN: 9789220349403 (Print)

ISBN: 9789220349410 (Web PDF)

အိုင်အယ်(လ်)အိုက ထုတ်ဝေရာတွင် ကုလသမဂ္ဂက ထုတ်ဝေသည့်ပုံစံများအတိုင်း ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်ပြီး၊ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ် သမားရေးရာရုံး၏ အယူအဆ၊ မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏အတွေးအခေါ်၊ မည်သည့်နိုင်ငံ၊ နယ်ပယ် သို့မဟုတ် နယ်မြေ သို့မဟုတ် နယ်စပ်ရှိ အာဏာပိုင်တို့၏ အတွေးအခေါ် အယူအဆများ မပါဝင်ပါ။

အခြားစာရေးဆရာများ၏ ပါဝင်ရေးသားမှု၊ ဆောင်းပါးများ၊ လေ့လာချက်များသည် စာရေးသူ တစ်ဦးချင်းစီ၏ ယူဆချက်များသာဖြစ် ကြောင်းနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာအလုပ်သမားရေးရာအဖွဲ့ရုံးက လက်မှတ်ရေးထိုးထောက်ခံထားခြင်းမရှိပါ။

အဖွဲ့အစည်းများ၏ အမည်များ၊ စီးပွားဖြစ်ထုတ်ကုန်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များအားဖော်ပြရာတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမား ရေးရာအဖွဲ့ရုံးကထိုအဖွဲ့အစည်းများအားထောက်ခံခြင်းဖြစ်သည်ဟု မဆိုလိုသကဲ့သို့ဖော်ပြရန်ကျန်ခဲ့ပါကလည်း အဆိုပါအဖွဲ့များအား မထောက်ခံဟု မဆိုလိုပါ။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ အလုပ်သမားရေးရာရုံးအဖွဲ့က ထုတ်ဝေထားသည့် သတင်းအချက်အလက်များနှင့် ဒစ်ဂျစ်တယ်ထုတ်ကုန်များ အကြောင်းကို www.ilo.org/publns တွင် ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။

မြန်မာပြည်တွင် ပုံနှိပ်သည်။

စကားချီး

ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါသည် ကမ္ဘာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို ရိုက်ခတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သလို၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှု ကွင်းဆက်၏ ကဏ္ဍတိုင်းတွင် ယင်း၏ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို ခံစားခဲ့ကြရသည်မှာ အထင်အရှားပင်ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတွင် အလုပ်အကိုင်များနှင့် အသက်မွေးမှုအတွက် အဓိကဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ပေးသည့် မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍသည် ယင်းကပ်ရောဂါကို လွှဲရှောင်၍မရဘဲ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်းတွင် ကပ်ရောဂါကိုတုန့်ပြန်ရန်နှင့် ပြန်လည်နလန်ထူရန်အတွက် အရေးပါသည့် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဗဟိုဌာန (CESD) က တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဤလေ့လာမှုကို အဓိကအားဖြင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းနှင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတို့တွင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး၊ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့် ယင်းတွင် လုပ်ကိုင်နေသည့် အလုပ်သမားများအပေါ် ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါ၏ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အသိအမြင်များကိုဖြည့်ဆည်းပေးပါသည်။ ဤလေ့လာမှုတွင် ရောင်းလိုအားနှင့် ဝယ်လိုအားများအတွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်မှုများ၊ အိမ်တွင် နေထိုင်ရမည့်အမိန့်များ၏ သက်ရောက်မှုနှင့် ကပ်ရောဂါကို တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အစိုးရမူဝါဒများ၏ သက်ရောက်မှုတို့အပါအဝင်၊ များလှစွာသော မသေချာမရေရာမှုများအား စီမံဆောင်ရွက်မှု ပါဝင်ပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း၊ အလုပ်သမားများသည် အလုပ်အကိုင်များဆုံးရှုံးခြင်း၊ လုပ်ခလစာများနှင့် အလုပ်အကိုင်တည်မြဲမှုများ လျော့နည်းကျဆင်းခြင်းတို့ကို ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ ခဲ့ကြရပြီး၊ ထိုအခြေအနေက ထောင်ပေါင်းများစွာသော လူများနှင့် ၎င်းတို့မိသားစုများ၏ အသက်မွေးမှု အပေါ် ရိုက်ခတ်ခဲ့ပါသည်။

ယခင်လေ့လာမှုများကဲ့သို့ပင်၊ ဤလေ့လာမှုက အသေးစားနှင့်အလတ်စားစက်ရုံများနှင့် နိုင်ငံတွင်း တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်စက်ရုံများသည် ကပ်ရောဂါဒဏ်ကို ကြီးမားသည့်စက်ရုံကြီးများလောက် ခံနိုင်ရည်မရှိခဲ့ကြကြောင်း အခိုင်အမာဆိုထားပါသည်။ ဤလေ့လာမှုက အလုပ်လက်မဲ့အာမခံအစဉ်စနစ်တကျမရှိခြင်းအပါအဝင် အားနည်းသည့် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုရှိသည့် မြန်နိုင်ငံရှိ အလုပ်သမားများ၏ ခံနိုင်ရည်အားနည်းမှုကို ဖော်ပြထားပါသည်။

အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ၊ ယင်းကဏ္ဍရှိအလုပ်သမားများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်အခြေအနေများအပေါ် ကိုဗစ် - ၁၉ ၏ ရိုက်ခတ်မှုကို သိရှိနားလည်ခြင်းသည် အလုပ်သမားများ၏ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရာတွင် လုပ်သားဈေးကွက်ဆိုင်ရာ နည်းဗျူဟာများအတွက် အရေးပါလှပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်သာမက၊ ကြီးမားသည့်ဒေသတွင်းတွင် ကပ်ရောဂါကို တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုများက အခက်အခဲအကျပ်အတည်းများကို တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လုပ်ငန်းခွင်များ၏ ဒဏ်ခံနိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး အရေးပါသည့် သင်ခန်းစာများကို ရရှိစေပါသည်။

စက်ရုံများ၊ အလုပ်သမားများနှင့် အချိန်ပေးပြီး မိမိတို့အတွေ့အကြုံများကို ဝေမျှပေးသော သတင်းအချက်အလက် ပေးပို့သူများ၏ ပါဝင်ပံ့ပိုးမှုကိုအခြေခံပြီး ဤသုတေသနလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဗဟိုဌာန (CESD) အပေါ် အိုင်အယ်(လ်)အို အနေဖြင့် ကျေးဇူးဥပကာရတင်ရှိပါသည်။

Donglin Li

အိုင်အယ်(လ်)အို ဆက်သွယ်ညှိနှိုင်းရေးအရာရှိ/ကိုယ်စားလှယ်

မာတိကာ

၁။ နိဒါန်း	၁
၂။ မြန်မာ့စီးပွားရေးနှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်း	၃
၂.၁။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကိုဗစ် - ၁၉ နှင့်ဆက်စပ်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ	၄
၂.၂။ ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ရောဂါ ဖြစ်ပေါ်နေစဉ်အတွင်း ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များ၏အခြေအနေ	၆
၂.၃။ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး	၁၁
၃။ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများအပေါ် ရိုက်ခတ်မှု	၁၄
၃.၁။ အလုပ်အကိုင်များ၊ ဝင်ငွေ၊ ငွေလွှဲပို့ခြင်းများနှင့် ကြွေးမြီတင်ရှိခြင်းတို့အပေါ် ရိုက်ခတ်မှု	၁၄
၃.၂။ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုများနှင့် ချေးငွေများ	၁၅
၃.၃။ လုပ်ငန်းခွင်ဆက်ဆံရေး	၁၇
၄။ ပါဝင်သက်ဆိုင်သူများ၏ ရှုထောင့်အမြင်များ	၁၈
၄.၁။ ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အနှောင့်အယှက်များ	၁၉
၄.၂။ စက်ရုံအဆင့် ကြုံတွေ့ရသည့် အနှောင့်အယှက်များ	၂၁
၄.၃။ လုပ်သားထုအပေါ်ရိုက်ခတ်မှုများ	၂၄
၅။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွက် အလားအလာမျှော်လင့်ချက်	၂၆
၆။ နိဂုံး	၂၇
၇။ မှီငြမ်း	၂၉

► ၁။ နိဒါန်း

ကိုဗစ် - ၁၉ ရောဂါပိုးကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ၏ ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးစနစ်နှင့် စီးပွားရေးများကို အပျက်သဘောဖြင့် ထိခိုက်စေခဲ့ပါသည်။ ဗိုင်းရပ်(စ်) ပျံ့နှံ့မှုကို လျော့ပါးသက်သာစေရန် နိုင်ငံများစွာက ကန့်သတ်ထိန်းချုပ်မှုဆိုင်ရာဆောင်ရွက်မှုများကို စည်းကြပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြကာ၊ ရလဒ်အနေဖြင့် ဒေသဆိုင်ရာနှင့် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များအတွက် အနှောင့်အယှက်များ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ကုန်ပစ္စည်းကုန်သွယ်မှုတွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ပထမနှစ်ဝက်သည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်^၁ ပထမနှစ်ဝက်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလတွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) က ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှုန်းသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ၄.၄ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းသွားမည်ဖြစ်ကြောင်း ခန့်မှန်းကာ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် အဆိုးဘက်သို့ဦးတည်ရာမှ အကောင်းဘက်သို့ ၅.၂ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပြန်လည်ရောက်ရှိလာရန် မျှော်လင့်ခဲ့ပါသည်။ အိုင်အယ်(လ်)အိုက ၂၀၁၉ ခုနှစ်^၂၏ စတုတ္ထ ၃ လ ပတ်နှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရ အလုပ်ချိန်သည် ၈.၈ ရာခိုင်နှုန်း ဆုံးရှုံးကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ပါသည်။ ဤအခြင်းအရာက အချိန်ပြည့်အလုပ်အကိုင် ၂၅၅ သန်းနှင့် ညီမျှပါသည်။

ကပ်ရောဂါ အဆိုးဆုံးခံစားကြုံတွေ့ရသည့် အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသရှိနိုင်ငံများရှိ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို ကိုဗစ် - ၁၉ ၏ အပျက်သဘောရိုက်ခတ်မှုမှ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို ချမ်းသာခွင့်မပေးခဲ့ပါ။ ဝယ်ယူသုံးစွဲသူများ၏ ဝယ်လိုအားကျဆင်းမှု၊ အဝင်အထွက်အသွားအလာ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ထားခြင်းဆိုင်ရာ အစိုးရ၏ဆောင်ရွက်မှုများ၊ ကုန်အမှာစာများ ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များအနှောင့်အယှက်များနှင့် ကြုံတွေ့ရခြင်းတို့ကြောင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်^၃တွင် နိုင်ငံခြားကုန်အဝယ်တော်များ၏ အာရုံစိုက်မှုမှ ကုန်ပစ္စည်းတင်သွင်းမှုများသည် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ထောင်နှင့်ချီသည့် စက်ရုံများသည် ယာယီနှင့် အမြဲတမ်းအနေအထားဖြင့် ပိတ်သိမ်းခဲ့ကြရကာ၊ အလုပ်သမားများအနေဖြင့် အလုပ်အကိုင်များဆုံးရှုံးခြင်း၊ အလုပ်ချိန်များဆုံးရှုံးခြင်း သို့မဟုတ် ဝင်ငွေဆုံးရှုံးခြင်းများကို ခံစားကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ကိုဗစ် - ၁၉ ပထမဆုံးဖြစ်ပေါ်မှုကို ရှာဖွေတွေ့ရှိခဲ့သောအခါတွင် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ကိုဗစ် - ၁၉ ပထမလှိုင်း စတင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည်ထိုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် ကိုဗစ် - ၁၉ ဒုတိယလှိုင်းကိုလည်း တွေ့ကြုံခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှစ၍၊ မြန်မာနိုင်ငံ တွင် ကိုဗစ်ရောဂါပိုးကူးစက်မှုပေါင်း ၁၃၅၇၂၁ ရှိခဲ့ပြီး၊ ၂၉၉၇ ဦး သေဆုံးခဲ့ပါသည်။^၄ ကမ္ဘာ့ဘဏ်က (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင်) ၂၀၁၈/၁၉ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းအသားတင် ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ဝန်ဆောင်မှုတန်ဖိုးသည် ၆.၈ ရာခိုင်နှုန်းရှိခဲ့ရာမှ၊ ၂၀၁၉/၂၀ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်တွင် ၁.၇ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ကြောင်း ခန့်မှန်းခဲ့ပါသည်။ ကိုဗစ် - ၁၉ မဖြစ်ပွားမီအချိန် (၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီ - စက်တင်ဘာ) နှင့်

1 ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်မှုအဖွဲ့ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)၊ https://www.wto.org/english/news_e/news20_e/covid_22dec20_e.htm
2 အိုင်အယ်(လ်)အို စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု (၂၀၂၁ ခုနှစ်)
3 အိုင်အယ်(လ်)အို (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)
4 ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန (၂၀၂၁ ခုနှစ်)

ကိုဗစ် - ၁၉ ဖြစ်ပွားစဉ် (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီ - စက်တင်ဘာ) အချိန် ကုန်သွယ်မှု ပမာဏကိုနှိုင်းယှဉ်ရာတွင်၊ စုစုပေါင်းပမာဏ ၂ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ ထုတ်ကုန်တင်ပို့မှုများသည်လည်း ထိုကပ်ရောဂါမဖြစ်ပွားမီနှင့် ဖြစ်ပွားစဉ်အချိန်နှိုင်းယှဉ် သောအခါတွင် ၁၃.၅ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ပါသည်။^၆ အလုပ်အကိုင်နှင့်ပတ်သက်၍၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ အစောပိုင်းမှ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလလယ်အထိ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စက်ရုံပေါင်း ၁၄၂ ရုံသည် ယာယီ သို့မဟုတ် အမြဲတမ်းပိတ်ခဲ့ကြရပြီး၊ စက်ရုံပေါင်း ၁၇၁ ရုံသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်သားထုကို လျှော့ချခဲ့ကြရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါကြောင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလလယ်အထိ အလုပ်သမားပေါင်း ၉၆၅၁၉ ဦးသည် အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခံခဲ့ရပါသည်။^၇ သို့ရာတွင်၊ ကိန်းဂဏန်းအရေအတွက်သည် တရားဝင်အလုပ်သမားအမျိုးအစားအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားသော အလုပ်သမားတစ်မျိုး တည်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လုပ်သားထုစစ်တမ်း (၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒုတိယ ၃ လ ပတ်) အရ၊ လုပ်သားထု၏ ၈၁.၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် မှတ်ပုံမတင်ရသေးသည့် တရားမဝင်အလုပ်သမားများဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ကြောင့် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် အလုပ်အကိုင်အဆင့်နှင့်ပတ်သက်သည့်ရိုက်ခတ်မှုသည် တရားဝင်ကိန်းဂဏန်းများထက် အထင်အရှားမြင့်မား နိုင်ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း၏ အဆိုအရ ကိုဗစ် - ၁၉ ပထမလှိုင်းဖြစ်ပေါ်မှု အချိန်အတွင်း အဖွဲ့ဝင်စက်ရုံပေါင်း ၇၀၀ ခန့်မှ စက်ရုံပေါင်း ၅၀ သည် ပိတ်သိမ်းခဲ့ရပြီး၊ ဒုတိယလှိုင်းဖြစ်ပေါ်စဉ်အချိန်အတွင်းတွင် နောက်ထပ်စက်ရုံ ၅၀ ပိတ်သိမ်း ခဲ့ပါသည်။^၈

ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါနှင့်ပတ်သက်ပြီး၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၁ ရက်နေ့တွင် ကမ္ဘာ့ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ (WHO) ၏ ကြေညာချက် ထုတ်ပြန်ပြီးနောက်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၃ ရက်နေ့တွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရသည် ကပ်ရောဂါကို တစ်နိုင်ငံလုံး ညှိနှိုင်း လုပ်ဆောင်ပြီး တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်က ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည့် ကိုဗစ် - ၁၉ တားဆီးကာကွယ်ရေး၊ ထိန်းချုပ်ရေးနှင့်ကုသရေးဆိုင်ရာ အမျိုးသားအဆင့်ဗဟိုကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန် တည်းမှာပင်၊ စီးပွားရေးအပေါ် ကိုဗစ် - ၁၉ ၏ ရိုက်ခတ်မှုကိုတုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ကိုဗစ် - ၁၉ ဆိုင်ရာ စီးပွား ရေးသက်သာ ချောင်ချိရေးကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက်၊ အခြားနိုင်ငံများစွာကဲ့သို့ပင်၊ အစိုးရသည် တိုင်းဒေသ ကြီးနှင့် ပြည်နယ်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအကြား ခရီးသွားလာမှုကန့်သတ်ချက်များနှင့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်အရ စက်ရုံများပိတ်ခြင်းအပါအဝင်၊ အခက်အခဲအကျပ်အတည်း ထိန်းချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများကို စည်းကြပ်ဆောင် ရွက်ခဲ့ပါသည်။

ဤလေ့လာမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ကုမ္ပဏီများနှင့် အလုပ်သမားများ၏ ရှုထောင့်အမြင်များမှနေ၍၊ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း ကဏ္ဍနှင့်ကိုဗစ်-၁၉ကြောင့် ယင်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍအပေါ်မည်ကဲ့သို့ရိုက်ခတ်မှုရှိကြောင်းခြုံငုံသုံးသပ်မှုတစ်ရပ်ကိုဖြည့်ဆည်း ပံ့ပိုးပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုက ပြန်လည်နလန်ထူရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ သက်ရောက်မှုများအပေါ် စိစစ်စိတ်ဖြာမှု အချို့ ကိုလည်း ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးပေးသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို အပိုင်း ၃ ပိုင်းခွဲခြားထားပါသည်။ ပထမအပိုင်း သည် ယခင်လေ့လာမှုများအား ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်းကိုအခြေခံလျက်၊ မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့် ကပ်ရောဂါဖြစ် ပေါ် နေစဉ်အချိန်အတွင်း ယင်းလုပ်ငန်းကဏ္ဍကြုံတွေ့ရပုံတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ခြုံငုံသုံးသပ်မှုတစ်ရပ်ကို ဖြည့်ဆည်းပေးထား ပါသည်။ ဒုတိယအပိုင်းသည် စက်ရုံများနှင့် အခြားသောပါဝင်သက်ဆိုင်သူများအား လူတွေ့မေးမြန်းခြင်းကို အခြေခံလျက်၊ စက်ရုံများ၊ အလုပ်သမားများနှင့် အနာဂတ် အထည်ချုပ်စက်မှုလုပ်ငန်းအပေါ် ကိုဗစ် - ၁၉ ၏ သက်ရောက်မှုများကို အလေး ပေးဖော်ပြထားပါသည်။ နောက်ဆုံးအပိုင်းသည် ဤအစီရင်ခံစာ၏ သုံးသပ်ချက်များကို ရှင်းလင်းဖော်ပြထားပါသည်။

5 ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးစောင့်ကြည့်လေ့လာမှု (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ)
 6 ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ မြန်မာ့စီးပွားရေးစောင့်ကြည့်လေ့လာမှု (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ)
 7 အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာန (၂၀၂၁ ခုနှစ်)
 8 မျိုးပစံ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)

► ၂။ မြန်မာ့စီးပွားရေးနှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို ခြုံငုံသုံးသပ်ခြင်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို အချိန်ကာလအပိုင်းအခြား ၄ ခု ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ယင်းတို့မှာ၊ ရောထွေးနေသောစီးပွားရေးစနစ်များရှိသည့် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီ (၁၉၄၈ - ၁၉၆၂)^၉၊ အမျိုးသားရေးဝါဒ အယူအဆလွှမ်းမိုးနေသော ဗဟိုကဦးစီးချုပ်ကိုင်သည့် ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးစနစ် (၁၉၆၂ - ၁၉၈၈)၊ စစ်အစိုးရလက်အောက် ဈေးကွက်စီးပွားရေးနှင့် တစ်ဝက်တစ်ပျက် တံခါးဖွင့်စီးပွားရေးစနစ် (၁၉၈၉ - ၂၀၁၀) နှင့် ဈေးကွက်စီးပွားရေးနှင့် ပိုမိုပွင့်လင်းသော စီးပွားရေးစနစ် (၂၀၁၀ မှစ၍ နောက်ပိုင်းကာလ) တို့ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှစပြီး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးလွတ်လပ်မှု ရလဒ်အနေဖြင့် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ကနေဒါနှင့် ဥရောပသမဂ္ဂတို့၏ အရေးယူပိတ်ဆို့မှု အများအပြားကို ဆိုင်းငံ့ထားခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းတွင်ဖြေလျှော့ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင်၊ ဥရောပသမဂ္ဂသည် မြန်မာနိုင်ငံအား ၎င်း၏ ယေဘုယျဦးစားပေးစနစ် (GSP) တွင် မူလနေရာတွင် ပြန်လည်ထားရှိခဲ့ကာ၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကုန်သွယ်မှုအကျိုးအမြတ်များကို ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍသည် အရေးယူပိတ်ဆို့မှုများ ဖြေလျှော့ခြင်းမှ အကျိုးအမြတ်ကြီးမားစွာရရှိခဲ့ပြီး၊ ဤကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ ဦးစားပေးမှုများ၏ ထောက်ခံမှုများကိုလည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ တိုးတက်မှုသည် ကိုဗစ် - ၁၉ မတိုင်မီအချိန်အထိ ဆက်လက်တိုးတက်လျက်ရှိခဲ့ပါသည်။

ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါမတိုင်မီအချိန်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် အထည်ချုပ်နှင့် သားရေတို့နှင့်ဆက်စပ်သည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများသည် အလုပ်သမားပေါင်း ၉၄၀၀၀၀ ကို အလုပ်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့အနက်၊ ပို့ကုန်ဦးစားပေး အထည်ချုပ်စက်ရုံများသည် အလုပ်သမားပေါင်း ၆၀၀၀၀၀ ကျော်ကို အလုပ်ပေးအပ်နိုင်ခဲ့ကာ၊ ယင်းအရေအတွက်သည် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ လုပ်သားထု၏ ၃ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။^{၁၀} ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစပြီး၊ အစိုးရသည် ချည်မျှင်နှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍကို အမျိုးသားပို့ကုန်နည်းဗျူဟာများ^{၁၁} အောက်တွင် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းကဏ္ဍအဖြစ် သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ အထည်ချုပ်ပို့ကုန်လုပ်ငန်းသည် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉၁၂ သန်းမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ၅.၀၂ ဘီလီယံအထိ ၅ ဆ တိုးတက်မြင့်မားလာခဲ့ပြီး၊ ယင်းသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စုစုပေါင်း ပို့ကုန်တန်ဖိုး၏ ၂၈ ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိပါသည်။ အထည်ချုပ်တင်ပို့သည့် နိုင်ငံများများအနက်၊ မြန်မာ့အထည်ချုပ်ထုတ်ကုန်များအတွက် ဥရောပသမဂ္ဂသည် အများဆုံးဖြစ်ပြီး၊ ဂျပန်နိုင်ငံသည် ဒုတိယအများဆုံးနိုင်ငံဖြစ်ပါသည်။ ယင်းနိုင်ငံများသို့ တင်ပို့မှုသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း၏ စုစုပေါင်းပို့ကုန်၏ ၇၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။^{၁၂} မြန်မာနိုင်ငံရှိ အထည်ချုပ်စက်ရုံအများစုသည် ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုတ်ပိုးသည့် (CMP) စနစ်အရ လုပ်ငန်းလည်ပတ်သော စက်ရုံများဖြစ်ပါသည်။ ထိုစနစ်အရ

9 ခင်မောင်ကြည်၊ et al (၂၀၀၀ ခုနှစ်)
10 မြင့်စိုး၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (၂၀၁၉ ခုနှစ်)
11 မြန်မာနိုင်ငံ အမျိုးသားပို့ကုန်နည်းဗျူဟာ၏ ပထမ ၅ နှစ်နှင့် ဒုတိယ ၅ နှစ်
12 ကုလသမဂ္ဂ၏ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ ကိန်းဂဏန်းအချက်အလက်များ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)

လုပ်ငန်းလည်ပတ်သောစက်ရုံများသည် ပြည်ပမှကုန်ကြမ်းတင်သွင်းခွန်နှင့် အဝတ်အထည်ပြည်ပပို့ကုန်ခွန် ကင်းလွတ်ခွင့် ရကြပါသည်။ ကုန်ကြမ်းတင်သွင်းမှုအတွက် အခွန်အနည်းဆုံး ၅ ရာခိုင်နှုန်းပေးရန်နှင့် ကုန်ချောပစ္စည်းတင်ပို့မှုအတွက် အခွန် ၉ ရာခိုင်နှုန်းပေးရန်အတွက် ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့မှုအခမဲ့ (FOB) စနစ်ကဲ့သို့သော အခြားသောကုန်ထုတ်လုပ်မှု ပုံစံများ ကိုလည်း သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။¹³ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အထည်ချုပ်စက်ရုံများအတွက် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းအများစု (ချည် ထည်ကဲ့သို့သော) ကို နိုင်ငံခြားမှ တင်သွင်းပြီး၊ အဓိကအားဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံမှ တင်သွင်းပါသည်။ စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်ရေးဗဟိုဌာန၏ အလုပ်အကိုင်ဆိုင်ရာ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းသုတေသနစစ်တမ်း (၂၀၁၈) (CESD-just job (2018) အရ၊ စက်ရုံများ၏ ၇၄ ရာခိုင်နှုန်းသည် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ (ဥပမာ၊ ချည်ထည်၊ စက်ချုပ်သည့် ပိုးချည်) ကို တရုတ်နိုင်ငံမှ သီးသန့်မှာယူတင်သွင်းကြပါသည်။ ထို့အပြင်၊ မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းက ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် တရုတ်ပြည်မှတင်သွင်းကြောင်း အစီရင်ခံထားပါသည်။¹⁴ ၂၀၁၀ ခုနှစ် မတိုင်မီအချိန်တွင် အထည်ချုပ် စက်ရုံအများစုကို ပြည်တွင်းရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများက ပိုင်ဆိုင်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုစနစ် လွတ်လပ်မှုနှင့် ယေဘုယျဦးစားပေးစနစ်၏ သွင်းကုန်အပေါ် စည်းကြပ်ကောက်ခံခွန်ဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များကြောင့် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ နိုင်ငံခြားသားပိုင်စက်ရုံအရေအတွက် မြင့်မားလာခဲ့ပါသည်။ အထည်ချုပ်စက်ရုံအားလုံးအနက်၊ နိုင်ငံခြားသားပိုင်စက်ရုံများ၏ ရှယ်ယာသည် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ၄၄ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ၆၃ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်မြင့်မားလာခဲ့ပါသည်။ သို့သော်၊ မြန်မာပိုင်စက်ရုံများ၏ ပေါင်းစည်းမှုသည် ထိုအချိန် ကာလများအတွင်းတွင် ၁၉ ရာခိုင်နှုန်း အထိ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။¹⁵ ပို့ကုန်ဦးစားပေး အထည်ချုပ်စက်ရုံများ၏ ၉၁ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသ ကြီး၊ အထူးသဖြင့် စက်မှုဇုန်များတွင် တည်ရှိပါသည်။

ဒေသတွင်းရှိ အခြားသော အဝတ်အထည်များတင်ပို့သည့်နိုင်ငံများနည်းတူ၊ မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း ကဏ္ဍသည်လည်း အမျိုးသမီးအလုပ်သမားအများစုဖြစ်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ကာ၊ ပို့ကုန်ဦးစားပေး အထည်ချုပ်စက်ရုံများတွင် အလုပ်သမားများ ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သည် အမျိုးသမီးများဖြစ်ကြပြီး၊ အမျိုးသမီးအများစုသည် အသက် ၃၅ နှစ်အောက်ရှိသူများ ဖြစ်ပါ သည်။¹⁶ ထို့အပြင်၊ အထည်ချုပ်စက်မှု လုပ်ငန်းတိုးချဲ့မှုသည် ရန်ကုန်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးများဖြစ်ကြပြီး၊ ထိုသို့သော အနေအထားက နိုင်ငံအတွင်း ကျေးလက်ဒေသမှ မြို့ပြဒေသသို့ ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်မှုများ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တိုးတက်မြင့် မားလာပါသည်။ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားအများစုသည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးပြင်ပမှ ပြည်တွင်း ရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်သူ များဖြစ်ကာ၊ အထူးသဖြင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မကွေးတိုင်းဒေသကြီးများမှ ဖြစ်ပါသည်။

၂.၁။ မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုနှင့် ကိုဗစ် - ၁၉ နှင့်ဆက်စပ်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ

ကိုဗစ် - ၁၉ ရောဂါပိုးကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကို တားဆီးကာကွယ်ရန်အတွက် ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂ ရက်နေ့တွင်၊ အစိုးရသည် စာသင် ကျောင်းများ၊ အများပြည်သူကျင်းပပြုလုပ်သည့် အခမ်းအနားပွဲလမ်းသဘင်များ၊ လူစုလူဝေးပြုလုပ်ခြင်းများနှင့် ဘာသာ ရေး အခမ်းအနားများပြုလုပ်ခြင်းကို ပိတ်ခဲ့ပြီး၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၀ ရက်မှ ၁၉ ရက်အထိ မိမိတို့အိမ်တွင်သာ နေထိုင်ကြ ရမည့်အမိန့်တစ်ရပ်ကို ချမှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၉ ရက် နေ့တွင် ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်မှုကို ထိန်းချုပ်ရန်နှင့် တားဆီးကာကွယ်ရန် စက်ရုံများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်များအတွက် လမ်းညွှန် ချက်တစ်ရပ်ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့တွင် အခြေအနေနှင့် ကိုက်ညီအောင်မြင်ဆင်မွမ်းမံခဲ့ပါ

13 စီးပွားရေးနှင့်လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဗဟိုဌာန (CESD) (၂၀၁၈ ခုနှစ်)
 14 မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 15 မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (၂၀၁၇ ခုနှစ်) နှင့် (၂၀၁၉ ခုနှစ်)
 16 CESD - IDRC အထည်ချုပ်စက်ရုံ သုတေသနပြုလုပ်ခြင်း (၂၀၁၇ ခုနှစ်)

သည်။ စက်ရုံများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်များအတွက် လမ်းညွှန်ချက်တွင် လုပ်ငန်းခွင်၊ စက်ရုံများရှိစားသောက်ဆိုင်များ၊ ကြို/ ပို့ ယာဉ်များနှင့် အဆောင်များတွင် အလုပ်ရှင်များနှင့် အလုပ်သမားများလိုက်နာရမည့် တားဆီးကာကွယ်ရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများပါဝင်ပါသည်။¹⁷ အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာန၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစား ဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဒေသဆိုင်ရာအစိုးရများက သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည့် ကိုဗစ် - ၁၉ နှင့်ဆက်စပ်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို စက်ရုံတိုင်းက လေးစားလိုက်နာခြင်း ရှိ/မရှိ ဆုံးဖြတ်သတ်မှတ်ရန်အတွက်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင်၊ အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အား ဝန်ကြီးဌာနက လုပ်ငန်းခွင်များအား တရားဝင်စစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ပြီးဆုံးသည်အထိ စက်ရုံများ အနေဖြင့် ဧပြီလ ၂၀ ရက်မှ ၃၀ ရက်အထိ ပိတ်ထားရန်လိုအပ်ကြောင်း ကြေညာခဲ့ပါသည်။

သို့ရာတွင်၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ဒုတိယလှိုင်းကြောင့်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစား ဝန်ကြီးဌာနက ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် မော်လမြိုင်မြို့များတွင် ကိုဗစ် - ၁၉ ရောဂါဖြစ်ပွားသူအရေအတွက် မြင့်မားသောကြောင့် ယင်းဒေသများရှိ မြို့နယ်များအတွက် မိမိတို့ နေအိမ်တွင်နေထိုင်ကြရန် အမိန့်တစ်ရပ်ကို ကြေညာခဲ့ပါသည်။ အလုပ်သမားများအား ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်မှ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်အထိ လုပ်ငန်းခွင်များသို့ သွားရောက်ခြင်းမပြုရန် တားမြစ်ထားပြီး၊ အမိန့်ကို နောက်ပိုင်းတွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့အထိ တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်မှုထိန်းချုပ်ရန်နှင့် တားဆီးကာကွယ်ရန်အတွက် စက်ရုံများနှင့်လုပ်ငန်းခွင်များအတွက် ချမှတ်ထားသည့် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ၊ လိုအပ်သည့်ဆောင်ရွက်မှုများအားလုံးပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ထားပြီးဖြစ်သော ရန်ကုန်တိုင်း ဒေသကြီးအတွင်းရှိ ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်း (CMP) များဆောင်ရွက်သည့် စက်ရုံများကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၁၂ ရက်နေ့မှ ပြန်လည်စတင် ဖွင့်လှစ်ရန် အစိုးရက ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။

ကပ်ရောဂါကို တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ရာတွင်၊ အစိုးရသည် “ကိုဗစ် - ၁၉ ဆိုင်ရာ စီးပွားရေးသက်သာချောင်ချိရေးအစီအစဉ် (CERP) ကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ ယင်း အစီအစဉ်တွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်မကုန်မီ ပြီးမြောက်အောင်ဆောင်ရွက်ရမည့် ကာလတို ရည်ရွယ်ချက်ပန်းတိုင် ၇ ခု ပါဝင်ပါသည်။ ဤအစီအစဉ်တွင် ငွေကြေးဆိုင်ရာအားပေးလှုံ့ဆော်မှုအစုစုကိုပိုးပေးသည့် အစီအစဉ်များနှင့်အတူ အခွန်အခကင်းလွတ်ခွင့်များ၊ ဘဏ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့် ထိခိုက်မှုရှိသော ကုမ္ပဏီများနှင့်ပတ်သက်ပြီး၊ ပူပင်သောကဒဏ်မမှ အဆင်ပြေသက်သာစေမည့်အစီအစဉ်များ၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု မြှင့်တင်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုနှင့် အလုပ်သမားများ၏ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများ ပါဝင်ပါသည်။

စီးပွားရေးသက်သာချောင်ချိရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်၏ ရည်ရွယ်ချက်ပြည့်စုံစေရန်အတွက် အစိုးရသည် ကိုဗစ် - ၁၉ ၏ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်အများဆုံးခံစားကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းများကို ပံ့ပိုးကူညီရန် မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၀၀ ဘီလီယံ ချေးငွေအစီအစဉ် (၁ ရာခိုင်နှုန်းအတိုးနှုန်းဖြင့်) ကို ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ရန်ပုံငွေအရွယ်အစားပမာဏသည် မြန်မာကျပ်ငွေ ၂၀၀ ဘီလီယံအထိ တိုးတက်မြင့်မားလာခဲ့ပါသည်။ အစကနဦးတွင်၊ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း၊ ဟိုတယ်နှင့်ခရီးသွားလုပ်ငန်းနှင့် အသေးစားနှင့် အလတ်စားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများသည် ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါ၏ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို အများဆုံးခံစားကြုံတွေ့ရသည့်အနေအထားတွင်ရှိကြောင်း အစိုးရက သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ အစိုးရ၏အထောက်အပံ့ကို ရရှိရန်အရည်ပြည့်မီမှုစံနှုန်းများမှာ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိသည့် စက်ရုံသည် ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီတစ်ခုအဖြစ် မှတ်ပုံတင်ထားခြင်း၊ လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့ထံ ထည့်ဝင်ကြေးများထည့်ဝင်ထားခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆက်လက်လည်ပတ်နိုင်စွမ်းရှိခြင်း၊ ချေးငွေများကို ပြန်ဆပ်နိုင်စွမ်းရှိခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ဤစံနှုန်းများကြောင့်၊ နိုင်ငံခြားသားပိုင်အထည်ချုပ်စက်ရုံများသည် အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့မှုကိုရရှိရန် အရည်အချင်းပြည့်မီခြင်းမရှိပါ။ သို့သော်လည်း၊ အစိုးရသည် ဝင်ငွေခွန်၊ ကုန်သွယ်ခွန်ပေးဆောင်ခြင်းနှင့် ပို့ကုန်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး ၂ ရာခိုင်နှုန်းအကျိုးအမြတ် ကင်းလွတ်

17 ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန (၂၀၂၀ ခုနှစ်)

ခွင့်တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး၊ ထိုသတ်မှတ်ဖော်ပြထားသည့် ကဏ္ဍ ၃ ရပ်အတွက် ၂၀၁၉ - ၂၀၂၀ ဘတ်ဂျက်နှစ်ကုန်သည်အထိ ပြင်လွယ်ပြောင်းလွယ်သည့်အနေအထားကို ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။¹⁸

ထို့အပြင်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးအကာအကွယ်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး စီးပွားရေးနှင့် ရင်းနှီး မြှုပ်နှံမှုတို့ကို လှုံ့ဆော်ပေးခြင်းအားဖြင့် ကိုဗစ် - ၁၉ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ် လျော့ပါးစေရေးအတွက် အထောက်အကူပေးရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (IMF) သည် မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၅၆.၅ သန်း အရေးပေါ် အကူ အညီပေးရန် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် လက်ခံအတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ ကိုဗစ် - ၁၉ ဒုတိယလှိုင်းပြီးနောက်တွင်၊ အပြည် ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၃၅၀ နှင့်ညီမျှသည် အရေး ပေါ် ငွေကြေးပံ့ပိုးမှုအတွက် အတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။¹⁹ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့၏ ပံ့ပိုးမှုသည် အခွန်ငွေ နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်နေသော ပူပင်သောကဒဏ်အောက်တွင် မြင့်မားသည့်လူမှုရေးဆိုင်ရာသုံးစွဲမှုလိုအပ် ချက်များနှင့်ကာမိစေရန်နှင့် ငွေကြေးအလွန်အကျွံသုံးစွဲရသည့်အနေအထားကို လျော့ပါးစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

၂.၂။ ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ရောဂါ ဖြစ်ပေါ်နေစဉ်အတွင်း

ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များ၏အခြေအနေ

အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ၏ ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်၏ ယေဘုယျတည်ဖွဲ့စည်း တည်ဆောက်မှုပုံစံကို သိရှိ နားလည်ခြင်းသည် ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ရောဂါဖြစ်ပေါ်နေစဉ်အချိန်ကာလအတွင်း အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍ ရိုက်ခတ်မှု ဒဏ်ခံရသည့် အတိုင်းအတာကို သိရှိနားလည်ရန်အတွက် အဓိကဖြစ်ပါသည်။ အဝတ်အထည်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပုံစံကို တန်ဖိုးမြင့် ကွင်းဆက်တစ်လျှောက်တွင် အဆင့် ၄ ဆင့် ခွဲခြားနိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ - ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်း (CMP)၊ ကုန် ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး တာဝန်ရှိခြင်း (FOB/OEM)၊ မူလဒီဇိုင်းပုံစံကုန်ထုတ်လုပ်မှု (ODM) နှင့် မူလ ကုန်အမှတ်တံဆိပ် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု (OBM) တို့ဖြစ်သည်။²⁰ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ တန်ဖိုးမြင့်ကွင်းဆက်များရှိ ဤကုန်ထုတ် လုပ်မှုပုံစံများတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်ပါသည်။

- (၁) ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်း (CMP) - စာချုပ်ချုပ်ဆိုထားသည့် အထည်ချုပ်ကုမ္ပဏီသည် ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်မှု တစ်ခုတည်းကိုသာ အလေးထားအာရုံစိုက်ပါသည်။ ကုန်ပစ္စည်းပေးသွင်းသူ/ဝယ်ယူသူသည် ထုတ်ကုန်ပစ္စည်း နှင့်ပတ်သက်ပြီး၊ လိုအပ်သည့်ဖြည့်ဆည်းမှုများ၊ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ဒီဇိုင်းပုံစံများကို ဖြည့်ဆည်းဆောင် ရွက်ပေးပါသည်။
- (၂) ကုန်ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး တာဝန်ရှိခြင်း (FOB) - ကုန်ပစ္စည်းထုတ်လုပ်သူသည် ကုန် ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများနှင့်အတူ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအတွက် လိုအပ်သည့် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းဝယ် ယူရရှိရေးအတွက်လည်း တာဝန်ရှိသည်။
- (၃) မူလဒီဇိုင်းပုံစံကုန်ထုတ်လုပ်မှု (ODM) - အထည်ချုပ်ကုမ္ပဏီသည် ကုန်ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးနှင့်ပတ် သက်ပြီး တာဝန်ရှိရုံသာမကဘဲ၊ ကုန်ပစ္စည်းဒီဇိုင်းပုံစံနှင့်စပ်လျဉ်း၍လည်း ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။
- (၄) မူလကုန်အမှတ်တံဆိပ် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု (OBM) - ဤစီးပွားရေးလုပ်ငန်းပုံစံသည် တန်ဖိုးမြင့်ကွင်းဆက်များ ၏ ယခင်အဆင့်များအပြင်၊ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်နှင့် ဈေးကွက်ရှာဖွေခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများနှင့်အကျိုး ဝင်သည်။

18 အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် (၁/၂၀၂၀)၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၈ ရက်၊ စီမံကိန်း၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့် စက်မှုဝန်ကြီးဌာန၊ မြန်မာ
 19 အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ငွေကြေးရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 20 Fernandez-Stark et al. ၂၀၂၀ ခုနှစ်

ပို့ကုန်ဦးစားပေးစက်ရုံများအများစုသည် ၎င်းတို့ကို ၎င်းတို့ ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုတ်ပိုးခြင်း လုပ်ဆောင်သည့် စက်ရုံများအနေဖြင့် အမျိုးအစားသတ်မှတ်ပါသည်။²¹ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိသည့်စက်ရုံများကဲ့သို့ဖြစ်ပါသည်။²² သို့သော်၊ အချို့သောစက်ရုံများသည် ပြည်တွင်းဈေးကွက်ကိုသာအဓိကအာရုံစိုက်ပြီး၊ မူလဒီဇိုင်းပုံစံကုန်ထုတ်လုပ်မှုအနေဖြင့် လုပ်ဆောင်ပါသည်။ အစောပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းပင်၊ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းအရင်းအမြစ်များသည် အဓိကအားဖြင့် တရုတ်နိုင်ငံမှဖြစ်ပြီး၊ နိုင်ငံတွင်းမှရရှိသည့် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများကိုအသုံးပြုမှုသည် အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိပါသည်။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအရ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုတ်ပိုးခြင်းလုပ်ဆောင်သည့်စက်ရုံတစ်ရုံသည် ယင်း၏ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းများ²³၏ ၁၀၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပြည်ပသို့တင်ပို့ရပါမည်။ သို့မဟုတ်ပါက၊ စက်ရုံများအနေဖြင့် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတင်ပို့မှုနှင့် ပြည်ပပို့ကုန်များအတွက် အခွန်ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ စက်ရုံများစွာသည် တရုတ်နိုင်ငံမှရရှိသည့် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းအရင်းအမြစ်များကို မှီခိုအားထားနေကြသော်လည်း၊ စက်ရုံများတစ်ခုနှင့်တစ်ခုမတူညီကြသောကြောင့် ဦးတည်ရာဈေးကွက်များသည် မတူညီကြပါ။ ဇယား (၁) က ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် တရုတ်၊ ကိုရီးယားနှင့် မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံများ၏ ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့သည့် နိုင်ငံများနှင့် တင်ပို့သည့်နိုင်ငံများ မတူညီကွဲပြားသည့်အဆင့်တို့ကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား (၁) စက်ရုံပိုင်ရှင်က မြန်မာနိုင်ငံတွင်ချုပ်လုပ်သည့် အဝတ်အထည်များကို တင်ပို့သည့်နိုင်ငံများ

		ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့သည့် နိုင်ငံများ							
		အီးယူ	ဂျပန်	ကိုရီးယား	တရုတ်	ယူကေ	အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု	အာဆီယံ	အခြား
စက်ရုံပိုင်ဆိုင်သည့် နိုင်ငံသားများ	တရုတ်	၁၀၁	၆၄	၃၀	၆၆	၄	၂၁	၇	၂၅
	တရုတ်-ဟောင်ကောင်	၃၈	၁၅	၁	၁၃	၂	၁၂	၂	၂၀
	အာဆီယံ	၇	၃		၂		၂	၂	၂
	ကိုရီးယား	၂၈	၃၀	၅၁	၁၂		၄		
	ဂျပန်	၃	၁၇	၄	၄			၂	
	MC	၄၀	၄၁	၂၅	၁၃	၇	၈	၇	၇
	အခြား	၂၇	၁၅	၂	၅	၂	၈		၄
	ဖက်စက်	၁၅	၁၅	၁၀	၃	၁	၃	၃	၂

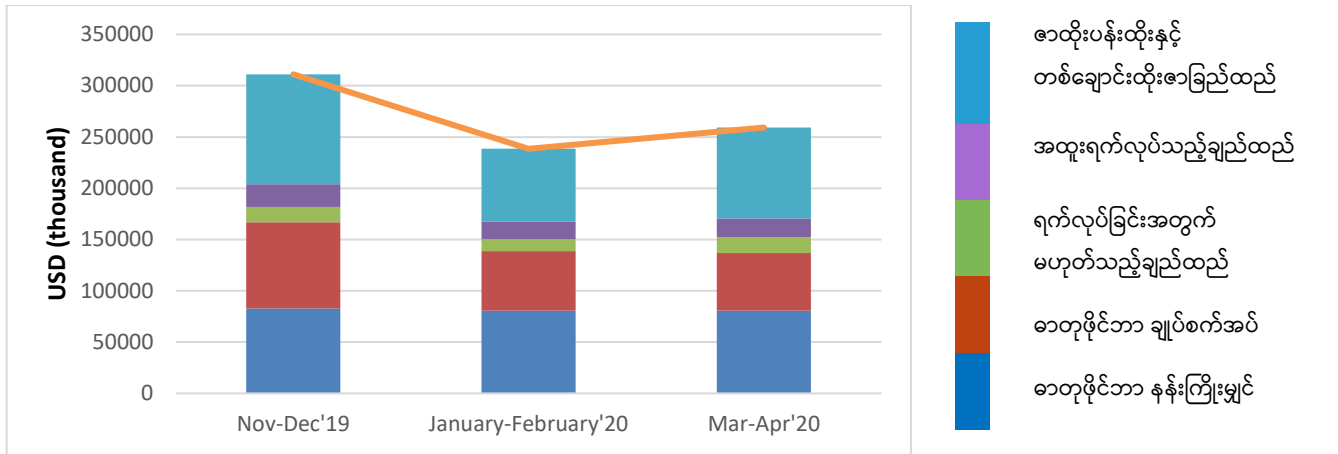
ရင်းမြစ် - မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (၂၀၁၉ ခုနှစ်)

ကမ္ဘာ့ကပ်ရောဂါအဖြစ်မကြေညာမီအချိန်တွင် မြန်မာနိုင်ငံသည် ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ရောဂါပိုး၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို စတင်ခံစားကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။²⁴ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၁ ရက်နေ့တွင် မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းသည် ကိုဗစ်-၁၉ ရောဂါပိုးကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် တရုတ်နိုင်ငံမှကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများမလုံလောက်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး တရုတ်နှင့် ကိုရီးယားအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းအဖွဲ့များနှင့်အတူ ပူးတွဲသတင်းစာရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။²⁵ အချို့သော အထည်ချုပ်စက်ရုံများသည် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းမလုံလောက်မှုနှင့်ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။ ယင်းအခြေအနေ

21
 22 CESD - just jobs (၂၀၁၈ ခုနှစ်)
 23 CESD - just jobs (၂၀၁၈ ခုနှစ်)
 24 Global New Light of Myanmar (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 25 မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်းကထုတ်ဝေသည့် သတင်းလွှာ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ

သည် တရုတ်နိုင်ငံက နယ်စပ်ကုန်သွယ်မှုကို တားမြစ်ကန့်သတ်ချက်များပြုလုပ်မှုနှင့် တရုတ်နိုင်ငံမှကုန်ပစ္စည်းတင်သွင်းရာတွင် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုများကြောင့် စက်ရုံများယာယီပိတ်သိမ်းရသည်အထိ ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။²⁶ ဥပမာ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထရပ်ကားများကို တရုတ်နိုင်ငံသို့ ဖြတ်ကျော်ဝင်ရောက်ခွင့်မပြုခဲ့ပါ။²⁷ ဤအခြေအနေကို ကျော်လွှားရန်၊ အစိုးရသည် တရုတ်နိုင်ငံမှ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများ နိုင်ငံတွင်းသို့ ပြန်လည်စီးဆင်း ဝင်ရောက်စေရန်အတွက် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအသင်းအဖွဲ့များနှင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ တရုတ်သံရုံးတို့နှင့် ပူးတွဲအားထုတ်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။²⁸ တရုတ်နိုင်ငံ၏ အကောက်အခွန်ဌာန၏ အချက်အလက်များအရ တရုတ်နိုင်ငံမှ မြန်မာနိုင်ငံသို့ တင်ပို့သည့် အထည်ချုပ်ကုန်ထုတ်လုပ်မှု ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတင်ပို့မှုသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ နှစ်ကုန်ပိုင်း ၂ လအချိန်ကာလနှင့် နှိုင်းယှဉ်ပါက၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလနှင့် ဇန်နဝါရီလတွင် ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည် (ပုံ - ၁) ကို ကြည့်ပါ။ တစ်ဖန်၊ မြန်မာနိုင်ငံ ကုန်သွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၏ အချက်အလက်များအရ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်းလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်မှု²⁹အတွက် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတင်သွင်းမှုသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ယခင်နှစ်အလားတူအချိန်ကာလနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ၁၉ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း၊ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းမလုံလောက်မှုကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် ထိန်းချုပ်ခဲ့ပါသည်။³⁰

ပုံ (၁) - မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဝတ်အထည်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအတွက် တရုတ်နိုင်ငံမှ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတင်သွင်းမှု (၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ - ဒီဇင်ဘာ မှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ် - ဧပြီအထိ)

ရင်းမြစ် - တရုတ်နိုင်ငံအကောက်ခွန်ဌာန၏ အချက်အလက်များ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)

တစ်ချို့သောနိုင်ငံတကာ အဝတ်အထည်ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များ/ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များက ကုန်ပစ္စည်းအမှာစာများကို ပယ်ဖျက်ခြင်း သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့ခြင်းများကို မည်ကဲ့သို့လုပ်ဆောင်ကြောင်း ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားပြီး၊ အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင်ကြီးမားသည့်ဖြစ်ရပ်ကို ကိုးကားဖော်ပြထားပါသည်။³¹ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဤအခြေအနေမျိုးနှင့် ကင်းလွတ်ခြင်း

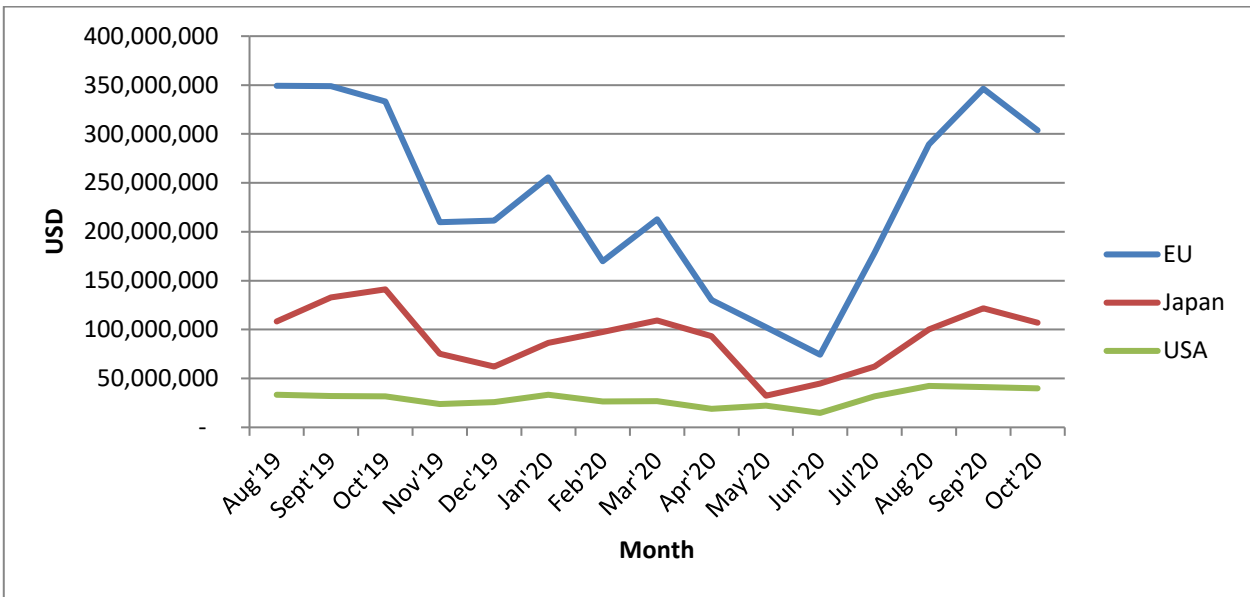
26 ဟေမန်ပြည်နှင့်ဇော်ရဲသွေး (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 27 Bharat (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 28 Global New Light of Myanmar (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 29 ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ကုန်ပစ္စည်းအပ်နှံမှု၊ ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုသည် အထည်ချုပ်ကဏ္ဍထက် ကျော်လွန်ပြီး အကျိုးဝင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍသည်အမြင့်မားဆုံးကို ပါဝင်ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။
 30 မြန်မာတိုင်း(စ်) သတင်းစာ (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ)။ ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ) က ကုန်အမှာစာများကို ပယ်ဖျက်လိုက်ခြင်း ကြောင့် မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းအတွက် ပို၍ ဒုက္ခဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။
 31 McNamara, 2020 and Bloomer, 2020.

မရှိခဲ့ပါ။³² ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ရောဂါ ဖျံ့နှံ့မှုနှင့် ပို့ကုန်တင်ပို့သည့်နိုင်ငံများမှ ဝယ်လိုအားကျဆင်းမှုတို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အထည်ချုပ်စက်ရုံများသည် ဥရောပသမဂ္ဂ၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံများရှိ ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များထံမှ ကုန်အမှာစာများ ကျဆင်းလာခြင်း၏ ပိုမိုကြီးမားသော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း၏အဆိုအရ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ဆောင်းရာသီအဝတ်အထည်မှာယူမှုများ သည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်³³တွင် ယခင်မှာယူသည့် ပမာဏ၏ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိခဲ့ပြီး၊ ထိုအချိန်တွင် ကုန်ပစ္စည်းအမှာစာများ မရရှိခဲ့ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံအထည် ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း၏ အခြားသောခန့်မှန်းချက်များက ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင် ဝယ်လိုအား ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းကျဆင်းကြောင်းကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားပါသည်။³⁴

ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့သည့် နိုင်ငံများအနက်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်³⁵တွင် ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံတို့သည် မြန်မာ့အထည်ချုပ် ပို့ကုန်ပစ္စည်းများ၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုပါသည်။ အချက်အလက်များမရှိခြင်းကြောင့် ကုန်သွယ်မှုမိတ်ဖက်များ အားလုံးနှင့် ကုန်သွယ်မှုပုံစံပြောင်းလဲမှုများကို ခန့်မှန်းရန် ခက်ခဲပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ ပုံ (၂) သည် ကိုဗစ် - ၁၉ မဖြစ်ပွား မီနှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ဖြစ်ပွားစဉ်အချိန်အတွင်း ရွေးချယ်ထားသည့်နိုင်ငံများဖြင့် ပို့ကုန်အနေအထားပြောင်းလဲ မှုများကို ရှင်းလင်းစွာမြင်တွေ့နိုင်ရန် ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းက မတူညီသောနိုင်ငံများတွင် မတူညီသောပြောင်းလဲမှု ရှိသည့် ပုံစံများရှိကြောင်းညွှန်ပြနေပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်³⁶တွင် တရုတ်ပြည်တွင် ကိုဗစ် - ၁၉ ဖျံ့နှံ့မှုစတင်ခဲ့သည့် အချိန် ကတည်းကစပြီး၊ ဂျပန်နိုင်ငံအတွက် အဝတ်အထည်တင်ပို့မှုတန်ဖိုး (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မေလ) နှင့် ဥရောပသမဂ္ဂနှင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုအတွက် အဝတ်အထည်တင်ပို့မှုတန်ဖိုး (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ) များကို ၎င်းတို့၏ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်တွင် မှတ်တမ်းတင်ထားပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၏ ပထမနှစ်ဝက် (ဇန်နဝါရီလ မှ ဇွန်လအထိ) တွင် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဥရောပသမဂ္ဂသို့ အဝတ်အထည်တင်ပို့မှုသည် ၇၁ ရာခိုင်နှုန်း၊ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ တင်ပို့မှုသည် ၅၆ ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ဂျပန်နိုင်ငံသို့ တင်ပို့မှုသည် ၄၈ ရာခိုင်နှုန်း အသီးသီးကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ သို့သော်၊ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အဝတ်အထည် တင်ပို့မှုသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လမှစ၍ အဆိုးဘက်မှ အကောင်းဘက်သို့ ပြန်လည်ဦးတည်လာခဲ့ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်၊ မြန်မာနိုင်ငံမှ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ အဝတ်အထည်တင်ပို့မှုသည် အောက်တိုဘာလတွင် ယခင်နှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း နီးပါးမြင့်တက်ခဲ့ပါသည်။

32 Lin M.Z et al, 2020. မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပေါ် ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ရောဂါ၏ရိုက်ခတ်မှု၊ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများ၏ ဝင်ငွေဆုံးရှုံး မှုကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်ခြင်း၊ မြန်မာတိုင်း(စ်) (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ)။
33 ဦးကျော်ဝင်း၊ ဒုဥက္ကဋ္ဌ၊ မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း၊ ဧရာဝတီသတင်းဌာနက ကိုးကားဖော်ပြသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၁ ရက်။
34 <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmars-garment-sector-facing-implosion-orders-slump-covid-19.html> မှ ထုတ်နှုတ်ထားပါသည်။
35 Lin M.Z et al, 2020. မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍအပေါ် ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ရောဂါ၏ ရိုက်ခတ်မှု၊ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများ၏ဝင်ငွေဆုံးရှုံး မှုကို ဆန်းစစ်ခြင်း။ (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ)၊ <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200423-sitrep-94-covid-19.pdf#:~:text=The%20first%20human%20cases%20of,%20in%20December%202019.>

ပုံ (၂) - မြန်မာနိုင်ငံမှ ချုပ်လုပ်သည့် အဝတ်အထည်များတင်ပို့မှု
(၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလအထိ)

ရင်းမြစ် - ကုလသမဂ္ဂ၏ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်ကိန်းဂဏန်းများ (၂၀၂၁ ခုနှစ်)၊ HS Code 61 and 62

၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင်၊ အိုင်အယ်(လ်)အို၏ လေ့လာမှုတစ်ရပ်က တင်းကျပ်သည့်ထိန်းချုပ်မှုဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများသည် သုံးစွဲသူဝယ်လိုအားလျော့နည်းစေခြင်းနှင့် အလုပ်သမားများအတွက် ဝင်ငွေအဆင့်များလျော့နည်းစေခြင်းကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြထားပါသည်။³⁷ မြန်မာနိုင်ငံရှိ အထည်ချုပ်စက်ရုံများနှင့် အလုပ်သမားများသည် ကိုဗစ်-၁၉ ကာလအတွင်းတွင် ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များအတွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ပေါ်မှုများနှင့် အဝင်အထွက်အသွားအလာ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ဒုက္ခဆင်းရဲခံစားကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။³⁸ တစ်ချိန်တည်းမှာပင်၊ အလုပ်သမားများ၏ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် အများပြည်သူတို့၏ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းမှု သေချာစေခြင်းသည် တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာမူဝါဒများ၏ ရှေ့ဆုံးတွင်ရှိနေပြီး၊ အဝင်အထွက်အသွားအလာ ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများသည် ကနဦးဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အဓိကနည်းလမ်းများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ အစိုးရသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် တစ်နှစ်လုံး အဝင်အထွက်အသွားအလာကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများစွာကို စည်းကြပ်ခဲ့ပြီး၊ မြန်မာနိုင်ငံသည် အာဆီယံဒေသတွင် အခြားသောအိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အတင်းကျပ်ဆုံးသော ဆောင်ရွက်မှုအချို့ရှိပါသည်။

ကိုဗစ် - ၁၉ ပထမလှိုင်းဖြစ်ပေါ်သည့် ကာလအတွင်း၊ အစိုးရသည်တစ်နိုင်ငံလုံးကို မိမိတို့အိမ်တွင်နေထိုင်ကြရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး၊ အထည်ချုပ်စက်ရုံများကိုလည်း ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်မှ မေလ ၁၅ ရက်အထိ³⁹ သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များ (ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာန၊ အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာနနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများကဲ့သို့သော) ၏ ကိုဗစ် - ၁၉ စစ်ဆေးရေးမှုများ လုပ်ဆောင်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ စက်ရုံများအနေဖြင့် အမျိုးအစား ခွဲခြားသတ်မှတ်ချက် အဆင့် (က) ရရှိပါက၊ လုပ်ငန်းပြန်လည်လည်ပတ်ရန် ခွင့်ပြုခဲ့ပါသည်။⁴⁰

37 အိုင်အယ်(လ်)အို (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ)
 38 ILO-CESD (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 39 ဧပြီလ ၁၉ ရက်နေ့တွင်ထုတ်ပြန်သည့် အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာ။
 40 ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနက အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်သည့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာ အမှတ်များ

သို့မဟုတ်ပါက၊ စက်ရုံအနေဖြင့် ကျန်းမာရေးနှင့်အားကစားဝန်ကြီးဌာန၏ ကိုဗစ် - ၁၉ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီရန် ပူးတွဲစစ်ဆေးရေးအဖွဲ့၏ ညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ကိုဗစ် - ၁၉ ဒုတိယလှိုင်းဖြစ်ပေါ်သည့်ကာလအတွင်း ရောဂါကူးစက်ခံရသူအရေအတွက် မြင့်မားမှုကြောင့် အစိုးရက ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး၊ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးရှိ အချို့သောမြို့နယ်များနှင့် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးရှိ စက်ရုံများကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၇ ရက်မှ အောက်တိုဘာလ ၇ ရက်အထိ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုရပ်ဆိုင်းထားရန် ညွှန်ကြားခဲ့ပါသည်။ ဤညွှန်ကြားချက်သည် နောက်ပိုင်းတွင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ ၂၁ ရက်နေ့အထိ တိုးမြှင့်ခဲ့ပါသည်။ အလုပ်ရှင်အချို့က စက်ရုံပိတ်သည့် အာဏာသက်ဝင်မှုသည် နိုင်ငံခြားမှကုန်ဝယ်ယူမှု ပျက်စီးမှုကြောင့် ယင်းသို့ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှုများကို အခြားနိုင်ငံများမှ ပြောင်းလဲမှာယူခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။⁴¹ ယူကေနိုင်ငံ၏ ရန်ပုံငွေပံ့ပိုးမှုဖြင့် လုပ်ဆောင်သည့် Dana Facility ၏ လေ့လာမှုက နိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံများသည် အစိုးရ၏ အထောက်အပံ့ကိုရရှိကြသော်လည်း နိုင်ငံခြားသားပိုင် စက်ရုံများထက် ကိုဗစ် - ၁၉ ၏ ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို ပိုမိုခံကြရပါသည်။ ဤလေ့လာမှုသည် မြန်မာ့အထည်ချုပ် စက်မှုလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးကို ယေဘုယျပုံစံဖြင့် လေ့လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။⁴² ထို့အပြင်၊ အရင်းအနှီးနှင့် အမျိုးမျိုးသော နိုင်ငံတကာကုန်အဝယ်တော်များထံ လက်လှမ်းမီနိုင်မှုမရှိခြင်းသည် နိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံများ၏ အဓိကစိန်ခေါ်မှုဖြစ်ပါသည်။

၂.၃။ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေး

ဆက်လက်ဖော်ပြမည့် အပိုင်းသည် ကိုဗစ် - ၁၉ ကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးဆိုင်ရာအခန်းကဏ္ဍနှင့် လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့၏အခန်းကဏ္ဍတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးဖော်ပြသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ငန်းခွင်အတွင်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ပြင်ပတွင် အလုပ်သမားများ၏ ကျန်းမာရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးသေချာစေခြင်းသည် အသက်မွေးမှုနှင့် ကုန်ထုတ်စွမ်းအားအတွက် မရှိမဖြစ်လိုအပ်ပါသည် (အိုင်အယ်(လ်)အို၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်)။⁴³ အလုပ်သမားများအတွက် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းပြီး လုံခြုံစိတ်ချရသည့်လုပ်ငန်းခွင်များအဖြစ်သို့ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ထိရောက်မှုနှင့် ကုန်ထုတ်စွမ်းအားကို မြှင့်တင်ခြင်းများလုပ်ဆောင်ရန်၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ၏ လွှတ်တော်က ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၅ ရက်နေ့တွင် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ ယင်းဥပဒေ၏ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့် စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများထွက်ပေါ်လာခြင်းမရှိသေးသောကြောင့် ယင်းဥပဒေကို ကြေညာပြီးခြင်းမရှိသေးပါ။

ဥပဒေအာဏာသက်ဝင်သောအခါတွင် စက်မှုလုပ်ငန်း/စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအမျိုးအစား ၁၈ မျိုးအတွက် ကျင့်သုံးသွားမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းဥပဒေသည် ပြည်ပကုမ္ပဏီများနှင့် ပြည်တွင်းကုမ္ပဏီများ၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံတော်ပိုင်ဖြစ်စေ သက်ဆိုင်ပါသည်။ စက်ရုံသည် အလုပ်ရုံနှင့် အလုပ်သမားဥပဒေ စစ်ဆေးရေးဦးစီးဌာန (FGLLID) တွင် မှတ်ပုံတင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ဥပဒေကသတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားပါသည်။ အလုပ်ရှင်သည်လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာကော်မတီဖွဲ့စည်းရန် တာဝန်ခံတစ်ဦးကို ခန့်အပ်ရန်တာဝန်ရှိပြီး၊ လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ လိုက်နာရန်၊ တစ်ကိုယ်ရည်ကာကွယ်ရေးပစ္စည်းများကို စနစ်တကျအသုံးပြုရန်နှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရေးနှင့် ကျန်းမာရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေများ⁴⁴အပေါ် အပျက်သဘောဆောင်သည့် သက်ရောက်မှုမှန်သမျှနှင့်ပတ်သက်ပြီး တာဝန်ခံထံအစီရင်ခံ တင်ပြရန်ကဲ့သို့သော အလုပ်သမားများ၏ တာဝန်များကို သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းပေးပါသည်။

41 အောင်ဖေကြည်စိုးနှင့် သောမတ်ကင်း (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
42 ILO - CESD, EU - CESD
43 အိုင်အယ်(လ်)အို (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလ)
44 International SOS Foundation. (n.d).

မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုဖူလုံရေးကို လူမှုဖူလုံရေးဥပဒေ (၂၀၁၂) အရ ထိန်းချုပ်ထားပြီး၊ လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့သည် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့်အဖွဲ့ဖြစ်ကာ၊ လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်များအား စီမံဆောင်ရွက်မှုကို ကြီးကြပ်ဆောင်ရွက်ပါသည်။ လူမှုဖူလုံရေးဥပဒေ (၂၀၁၂) တွင် အစီအစဉ် ၆ ခုကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားမှုပါဝင်ပါသည်။⁴⁵ လူမှုဖူလုံရေးဥပဒေ (၂၀၁၂) တွင် အလုပ်လက်မဲ့ဆိုင်ရာအာမခံ အစီအစဉ်ပါရှိသော်လည်း၊ ယင်းသည် သက်ဝင်ခြင်းမရှိပါ။ ဥပဒေအရ သက်ဝင်မှုရှိသည့် အစီအစဉ်များမှာ ကျန်းမာရေးနှင့်လူမှုရေးအာမခံနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှုဆိုင်ရာ အစီအစဉ်များဖြစ်ပါသည်။ လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်တွင် အလုပ်သမားများ၏ပါဝင်မှုမှာ ကျန်းမာရေးနှင့် လူမှုစောင့်ရှောက်ရေးအတွက် အလုပ်ရှင်က ၂ ရာခိုင်နှုန်းထည့်ဝင်ပြီး၊ အလုပ်သမားက လစဉ် ၂ ရာခိုင်နှုန်းထည့်ဝင်ကာ၊ လုပ်ငန်းခွင်ထိခိုက်ဒဏ်ရာရရှိမှု အစီအစဉ်⁴⁶ အတွက် ၁ ရာခိုင်နှုန်းထည့်ဝင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကိုဗစ် - ၁၉ ဆိုင်ရာ စီးပွားရေးသက်သာချောင်ချိရေးအစီအစဉ်တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ကြောင့် လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့သည် ယင်း၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လျော့ပေါ့ပေးပြီး၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ အခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့ရခြင်းကြောင့် ပေးငွေများကို ၃ လ ရွှေ့ဆိုင်းရန် အလုပ်ရှင်များ၊ အလုပ်သမားများကို ခွင့်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။⁴⁷ ထို့အပြင်၊ အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သော အလုပ်သမားအတွက် ကျန်းမာရေးအကျိုး ခံစားခွင့်ကာလကို အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သည့်နေ့မှစ၍ ၆ လ အချိန်ကာလကို တစ်နှစ်အထိ တိုးမြှင့်ပေးခဲ့ပါသည်။⁴⁸ EU - CESD (၂၀၂၀ ခုနှစ်) သုတေသနစစ်တမ်းက အာမခံထားရှိသည့် အထည်အလိပ်နှင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း အလုပ်သမားများအနက်၊ အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများသည် ပို၍ ပုဂ္ဂလိကဆေးခန်းများ/ဆေးရုံများသို့ သွားရောက်ပြသကြပါသည်။ အကြောင်းမှာ၊ ယင်းဆေးရုံဆေးခန်းများနှင့် အဆင့်တူနေရာများသို့ သွားရောက်ခြင်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်မည်ဆိုပါက၊ ယင်းဆေးရုံဆေးခန်းများသည် ပို၍လက်လှမ်းမီသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။⁴⁹

အစောပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်းပင်၊ ကျန်းမာရေးနှင့် အားကစားဝန်ကြီးဌာနသည် ကိုဗစ် - ၁၉ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ စစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်ရန်အတွက် စက်ရုံများ/လုပ်ငန်းခွင်များကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၂၀ ရက်နေ့မှ မေလ ၁၅ ရက်အထိ ယာယီပိတ်ထားရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာနက အာမခံထားရှိသော အလုပ်သမားများသည် စက်ရုံပိတ်သည့် အချိန်ကာလအတွက် ယင်းကာလနှင့်ကိုက်ညီသော ၎င်းတို့ လုပ်ခလစာ၏ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းရရှိရန် အကျိုးဝင်သည်ဟု ကြေညာခဲ့ပါသည်။⁵⁰ သို့ရာတွင်၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကြန့်ကြာမှုကြောင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍရှိ အာမခံထားရှိသော အလုပ်သမား ၅၃ ရာခိုင်နှုန်းသည် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သော လုပ်ခလစာလျော်ကြေးကို မရရှိခဲ့ကြဘဲ၊ သုတေသနပြုလုပ်သည့်အချိန်တွင် စက်ရုံများပြန်လည်ဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်မှာ ၂ လ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်ပါသည်။⁵¹ ထို့အပြင်၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ဒုတိယလှိုင်းဖြစ်ပေါ်သည့်အချိန်အတွင်း၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာနက ရန်ကုန်၊ ပဲခူး၊ မော်လမြိုင် စသည်တို့ကဲ့သို့သော မိမိတို့အိမ်တွင်နေထိုင်ကြရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ထားသည့် မြို့နယ်များတွင်တည်ရှိသည့် စက်ရုံများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြသော အာမခံထားရှိသည့် အလုပ်သမားများအတွက် လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့က ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းထောက်ပံ့ကြောင်း ကြေညာခဲ့ပါသည်။ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သော လုပ်ခလစာလျော်ကြေးကို တွက်ချက်ရာတွင် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရန်အတွက် စက်ရုံပိတ်သည့် ရက်ကို အခြေခံပြီးတွက်ချက်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ၊ လ အပေါ်တွင် အခြေခံပြီးတွက်ချက်ခဲ့ပါသည်။

45 Tessier, Lou and Mi Win Thidar (2014)
 46 Lin & Ngwenya, (2020a)
 47 Tilleke & Gibbins (31 March 2020)
 48 Fair Wear (2020)
 49 EU - CESD အလုပ်သမားများနှင့်ဆိုင်သည့်သုတေသနအချက်အလက်များ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
 50 Eurocham Myanmar (28 April 2020)
 51 ILO-CESD (၂၀၂၀ ခုနှစ်)၊ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုလေ့လာခြင်း

၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်မှစ၍၊ စက်ရုံများနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများမှ အလုပ်သမားပေါင်း ၁၃၉၆၇၃၄ ဦးသည် မှတ်ပုံတင်ခဲ့ကြပြီး၊ လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့သို့ ထည့်ဝင်ကြေးများထည့်ဝင်ခဲ့ကြပါသည်။⁵² ILO - CESD (၂၀၂၀ ခုနှစ်) လေ့လာမှု အရ၊ သုတေသနလုပ်ဆောင်ရာတွင် တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူများထဲမှ ၁၆ ရာခိုင်နှုန်းသည် လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်၏ အဖွဲ့ဝင် များမဟုတ်ကြပါ။ ထိုနည်းတူစွာ၊ အခြားလေ့လာမှုတစ်ခုဖြစ်သည့် EU - CESD (၂၀၂၀ ခုနှစ်) သုတေသနစစ်တမ်းက အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည့် အထည်ချုပ်အလုပ်သမား ၈၄ ရာခိုင်နှုန်းသည် လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သူများ ဖြစ်ကြောင်း အစီရင်ခံဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများစွာသည် လူမှုဖူလုံရေးအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်မှုမရှိသေးသည့်အနေအထားတွင် ရှိနေဆဲဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါဖြစ်ပေါ်နေချိန်အတွင်း လူမှုဖူလုံ ရေးအဖွဲ့က ထောက်ပံ့သည့် ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းလျော်ကြေးငွေကို လက်ခံရရှိရန် အရည်အချင်းမပြည့်မီကြပေ။

ဥပဒေအရ ထည့်ဝင်မှုများသည် အလုပ်သမားများ လစဉ်ရရှိသည့်လုပ်ခလစာများအတိုင်းဖြစ်သင့်ပါသည်။ သို့ရာတွင်၊ EU - CESD စစ်တမ်း၏ တွေ့ရှိချက်များအရ အလုပ်ရှင်များနှင့် အလုပ်သမားများသည် ပျမ်းမျှအားဖြင့် လစဉ် ၂၈၂၁.၄၈ ကျပ် (အမေရိကန် ၂ ဒေါ်လာ) ထည့်ဝင်ကြပါသည်။ ဤအချက်အလက်က လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့သို့ ထည့်ဝင်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အပြည့်အဝအစီရင်ခံတင်ပြမှုမရှိဘဲ၊ အလုပ်ရှင်နှင့် အလုပ်သမားသည် တစ်ရက်လျှင် ၄၈၀၀ ကျပ် (အမေရိကန် ၄ ဒေါ်လာ) (တစ်လလျှင် ၁၁၅၂၀၀ ကျပ်နီးပါးဖြစ်သည်) ဖြစ်သော အနည်းဆုံးအခကြေးငွေကိုသာအခြေခံပြီး ထည့်ဝင်ကြပါသည်။ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်သည့် လုပ်ခလစာလျော်ကြေးငွေကို လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့ထံသို့တင်ပြသည့် လုပ်ခလစာပမာဏအပေါ် အခြေခံပြီးတွက်ချက်ခြင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ အလုပ်သမားများအမှန်တကယ် လက်ခံရရှိသည့် လျော်ကြေးငွေပမာဏသည် အခြေခံလစာအပေါ်တွင် အခြေခံခဲ့ပါသည်။ အထည်ချုပ် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအလုပ်သမား၏ အခြေခံလုပ်ခလစာသည် စုစုပေါင်းလစာ (အသားတင်လုပ်ခ လစာ) ၏ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်းနီးပါးရှိပါသည်။

ဥရောပသမဂ္ဂ (အီးယူ) သည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅ သန်းပမာဏဖြစ်သော ယူရိုမြန်ကူ (Euro Myan Ku) (အလျင်အမြန် ပံ့ပိုးမှု) အစီအစဉ်ကို စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ ယင်းအစီအစဉ်သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် အထည်ချုပ်၊ အထည်အလိပ်နှင့် ခြေဝတ်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းများမှ အလုပ်သမားများအတွက် ငွေကြေးပံ့ပိုးမှုကို ဖြည့်ဆည်းပံ့ပိုးခဲ့ပါသည်။ အကျိုးခံစားခွင့်အ ရည်အချင်းပြည့်ဝမှုကို မူတည်ပြီး၊ အလုပ်သမားများသည် အနည်းဆုံးလစဉ်ခံစားခွင့် ၃၀၀၀၀ ကျပ်နှင့် အများဆုံးလစဉ် ခံစားခွင့် ၁၁၅၂၀ ကျပ်ကို ခံစားရရှိရေးအတွက် လျှောက်ထားနိုင်သည်။⁵³ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမတိုင်မီအထိ စက်ရုံ အလုပ်သမားပေါင်း ၆၀၀၀၀ နီးပါးအတွက် ပေးချေမှုပေါင်း ၁၀၈၂၃၀ ကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး၊ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ရန်ပုံငွေမှ ကျပ်ငွေ ၈.၁ ဘီလီကို ရရှိကြပါသည်။ မြန်ကူ၏ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများ Wave Money မိုဘိုင်းဖုန်းငွေလွှဲစနစ်ဖြင့် ၂ ကြိမ် သို့မဟုတ် ၃ ကြိမ် သီးခြားငွေလွှဲပို့မှုများကို လက်ခံရရှိပါသည်။

52 လူမှုဖူလုံရေးအဖွဲ့ (၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၂၈ ရက်)
53 SMART Testile & Garment (n.d-b).

▶ ၃။ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများအပေါ် ရိုက်ခတ်မှု

၃.၁။ အလုပ်အကိုင်များ၊ ဝင်ငွေ၊ ငွေလွှဲပို့ခြင်းများနှင့် ကြွေးမြီတင်ရှိခြင်းတို့အပေါ် ရိုက်ခတ်မှု

ဤအပိုင်းသည် ကိုဗစ် - ၁၉ ဖြစ်ပေါ်စဉ်ကာလအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံရှိအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွင် အလုပ်အကိုင်ဆုံးရှုံးမှုများ၊ အလုပ်သမားများ၏ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုများ၊ အထူးသဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်သမားများ၏ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုများ၊ ယင်းကဲ့သို့ဆုံးရှုံးမှုများက ၎င်းတို့ငွေလွှဲပို့ခြင်းများနှင့် လုပ်ငန်းခွင်ဆက်ဆံရေးများ၏ ယေဘုယျအခြေအနေများအပေါ် ရိုက်ခတ်ခဲ့ခြင်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆွေးနွေးဖော်ပြထားပါသည်။ တစ်ကမ္ဘာလုံးအတိုင်းအတာအရ ၂၀၁၉ ခုနှစ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ရာတွင်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် အလုပ်အကိုင်ပေါင်း ၁၁၄ သန်းဆုံးရှုံးခဲ့ပြီး၊ အမျိုးသမီးများ၏ အလုပ်အကိုင်ဆုံးရှုံးမှုသည် ၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ကာ၊ အမျိုးသား များ၏အလုပ်အကိုင်ဆုံးရှုံးမှုသည် ၃.၉ ရာခိုင်နှုန်းရှိပါသည်။⁵⁴

ဒေသတွင်းရှိအခြားနိုင်ငံများနည်းတူ၊ ကိုဗစ် - ၁၉ သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိအလုပ်သမားများအတွက် ကြီးမားစွာအလုပ်ထုတ်ပယ်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် မိမိတို့အိမ်တွင်နေထိုင်ကြရမည်ဟူ၍ အစိုးရ၏ အမိန့်ထုတ်ပြန်မှုများ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များအတွက် အနှောင့်အယှက်ဖြစ်ပေါ်မှုများ၊ ကုန်ပစ္စည်းအမှာစာများပယ်ဖျက်ခြင်းများနှင့် နိုင်ငံတကာကုန်အဝယ်တော်များမှ ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှု လျော့နည်းသွားမှုများကြောင့် အထည်ချုပ်စက်ရုံများသည် ယာယီ သို့မဟုတ် အမြဲတမ်းပိတ်ကြရသည့်အနေအထားတွင် ရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာ့အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍသည် အဓိကအားဖြင့်ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်း (CMP) ဖြစ်သည့်အနေအထားကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါက၊ စက်ရုံများအနေဖြင့် အထင်အရှားပင်ရိုက်ခတ်မှုဒဏ်ကို ခံစားကြုံတွေ့ကြရလျက်၊ အလုပ်သမားအများအပြား အလုပ်ထုတ်ပယ်ခံရခြင်းနှင့်အတူ၊ လုပ်သားအင်အားလျော့ချခြင်းများကို ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လတွင်၊ ကပ်ရောဂါဖြစ်ပေါ်မှုကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အလုပ်အကိုင်ပေါင်း ၆.၉ သန်းနှင့် ၇.၃ သန်းအကြား အနှောင့်အယှက်များဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြောင်း အိုင်အယ်(လ်)အိုက ခန့်မှန်းထားပါသည်။⁵⁵ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ ၂၃ ရက်အထိ စက်ရုံပေါင်း ၂၃၀ ကျော်ပိတ်ခဲ့ကြရသည် သို့မဟုတ် လုပ်သားထုအင်အားလျော့ချခဲ့ကြရကြောင်း၊ ရလဒ်အနေဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် မှတ်ပုံတင်ထားသည့် အလုပ်သမားပေါင်း ၇၃၀၀၀ ကျော်ကို အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်ခဲ့ရကြောင်းကို အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာနက ဖော်ပြထားပါသည်။⁵⁶ သို့သော်၊ အချက်အလက်များကို သီးသန့်စီခွဲခြားဖော်ပြထားမှုမရှိခြင်းကြောင့် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းမှ အလုပ်သမားမည်မျှထုတ်ပယ်ခံရကြောင်းကို ရှင်းလင်းစွာမသိရှိနိုင်ပေ။ EU-CESD ၏ စက်ရုံသုတေသနစစ်တမ်းအရ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် အထည်ချုပ်နှင့် ခြေဝတ်ပစ္စည်းလုပ်ငန်းရှိ လုပ်သားထု၏ ၂၆ ရာခိုင်နှုန်းကို လျော့ချခဲ့ကြောင်းဖော်ပြထားပါသည်။⁵⁷ အသေးစားနှင့် အလတ်စား စက်ရုံများနှင့်/သို့မဟုတ် ပြည်တွင်းဈေးကွက်ကို ဦးစားပေးသည့်စက်ရုံများသည် လုပ်သားအင်အားကို အများဆုံးလျော့ချခဲ့ပါသည်။

54 အိုင်အယ်(လ်)အို စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
55 အိုင်အယ်(လ်)အို (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
56 One News Myanmar (2020)
57 EU - CESD (2020)

အလုပ်သမားများ ၎င်းတို့၏အလုပ်အကိုင်များမှ ထုတ်ပယ်ခံရသောအခါတွင်၊ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးကို တရားဝင်ရရှိခံစားပိုင်ခွင့်ရှိပါသည် (တစ်စုံတစ်ရာသောခြွင်းချက်များမှ အပ)။⁵⁸ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်သမားဥပဒေများအရ အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးကို အလုပ်သမား၏ နောက်ဆုံးထုတ်လုပ်ခလစာ (အချိန်ပိုကြေးမပါ) နှင့် စက်ရုံ/လုပ်ငန်းခွင် တွင် အလုပ်သမား ဆက်တိုက်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် အချိန်ကာလတို့ကို အခြေခံပြီးတွက်ချက်ပါသည်။⁵⁹ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၈၄/၂၀၁၅ အရ အလုပ်ရှင်များသည် အလုပ်မှထုတ်ပယ်ခြင်းခံရသော ၎င်းတို့၏ အလုပ်သမားများအား အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးပေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ အမိန့်ကြော်ငြာစာက အလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် အချိန်ကာလအပေါ် အခြေခံပြီး အလုပ်သမား ရရှိမည့် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးအမျိုးအစားပမာဏကို အသေးစိတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းအမိန့်ကြော်ငြာစာက “ဆက်တိုက်အလုပ်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် အချိန်ကာလအပေါ်အခြေခံသည့် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးပမာဏသည် အနည်းဆုံး ၆ လ လုပ်ကိုင်ခဲ့ခြင်းအတွက် လုပ်ခလစာ၏ တစ်ဝက်မှစကာ ၂၅ နှစ်ကျော်ကာလ လုပ်ကိုင်ခဲ့သည့် အလုပ်သမားများအတွက် လုပ်ခလစာ ၁၃ လစာအထိဖြစ်ကြောင်း”⁶⁰ သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားပါသည်။ အလုပ်သမားက အလုပ်မှ နုတ်ထွက်သည့် အလုပ်ထုတ်ပယ်မှုမျိုးတွင်မူ အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးပေးရန် မလိုအပ်ဘဲ၊ အလုပ်မှ ရပ်စဲသည့်အချိန်တွင် အစမ်းခန့် ကာလအတွက် ပေးရမည့်လုပ်ခလစာကိုမူ ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။⁶¹

စီးပွားရေးနှင့် လူမှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဗဟိုဌာန (CESD) (၂၀၂၀ ခုနှစ်) က ပြုလုပ်သည့် လေ့လာမှုများအရ သုတေသန စစ်တမ်းကောက်ယူထားသည့် အလုပ်ထုတ်ပယ်ခံရသော အလုပ်သမားများထဲမှ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေး ရရှိခဲ့ကြပြီး၊ ၄၅ ရာခိုင်နှုန်းသည် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေး မရရှိခဲ့ကြပါ။ အခြားလေ့လာမှုတစ်ရပ်က အလုပ်ထုတ်ပယ်ခံရသည့် အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများ၏ ၇၃ ရာခိုင်နှုန်းသည် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးရရှိကြောင်း အစီရင်ခံဖော်ပြထားပါသည်။⁶² လေ့လာမှုနှစ်ရပ်စလုံးက အလုပ်ထုတ်ပယ်ခံရသည့် အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးများကို အစားသောက်၊ နေထိုင်ရေး၊ မိဘများထံငွေပို့ပေးခြင်းနှင့် ချေးငွေများပြန်ဆပ်ခြင်းများအတွက် အသုံးပြုခဲ့ကြကြောင်းကို မီးမောင်းထိုးပြထားပါသည်။

၃.၂။ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုများနှင့် ချေးငွေများ

အိုင်အယ်(လ်)အို (၂၀၂၁) ၏ ဖော်ပြချက်အရ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိလုပ်သားထု၏ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုသည် ၈.၃ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပြီး၊ ယင်းပမာဏသည် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃.၇ ထရီလီယံဖြစ်ကာ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင်၊ အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသတွင်း လုပ်သားထု၏ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုသည် ၆.၆ ရာခိုင်နှုန်းဖြစ်ပါသည်။ Care International ၏ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် လေ့လာမှုတစ်ရပ်တွင် ကိုဗစ် - ၁၉ ကြောင့် ကမ္ဘာဒီယားနိုင်ငံရှိ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများသည် လုပ်ခလစာ ၄၂ ရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်းခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။⁶³ ILO - CESD က ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် လေ့လာမှုတစ်ရပ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင်ရရှိသည့် ၎င်းတို့၏ အသားတင်ဝင်ငွေနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင်ရရှိသည့် ၎င်းတို့၏ အသားတင်ဝင်ငွေသည် ၈ ရာခိုင်နှုန်းဆုံးရှုံးကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။ အချိန်ပိုနာရီများဖြတ်တောက်ခြင်းသည် လုပ်ခလစာဆုံးရှုံးမှုများ အဓိကဖြစ်ပေါ်စေသည့် အကြောင်းအရာဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင်၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ပြုလုပ်သည့် EU - CESD အလုပ်သမားနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သုတေသနစစ်တမ်းက ဤအချက်ကို မီးမောင်းထိုးပြထားကာ၊ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများ၏ ဝင်ငွေသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၏

58 အိုင်အယ်(လ်)အို (၂၀၁၉ ခုနှစ်)
59 အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် ၈၄/၂၀၁၅ အလုပ်သမား၊ လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးနှင့် ပြည်သူ့အင်အားဝန်ကြီးဌာန။
60 Luther News, (2015)
61 Kam & Lorenz (2018)
62 EU - CESD (2020)
63 ILO (2020b)

ဒုတိယနှစ်ဝက်ကာလအထိ ဆက်လက်ကျဆင်းခဲ့ပြီး၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ၏ လုပ်ခလစာသည် ၁၄ ရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်းသွားကြောင်းဖော်ပြထားပါသည်။ လေ့လာမှုနှစ်ရပ်စလုံးက အလုပ်သမားများ အကြား လုပ်ခလစာဆုံးရှုံးမှုသည် ကပ်ရောဂါ၏ ရိုက်ခတ်မှုအများဆုံးခံစားကြုံတွေ့ရသည့် အသေးစားနှင့် အလတ်စား စက်ရုံများတွင် တစ်ဖက်စောင်းနင်းဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင်၊ ဤလေ့လာမှုများ၏ တွေ့ရှိချက်များက မြန်မာနိုင်ငံရှိ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများသည် အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသအတွင်း လုပ်သားထု၏ ပျမ်းမျှဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှုနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက၊ ဝင်ငွေဆုံးရှုံးမှု ပိုမိုမြင့်မားကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အလုပ်ထုတ်ပယ်ခံရသည့် စက်ရုံအလုပ်သမားအများစုသည် အမျိုးသမီးများနှင့် နိုင်ငံတွင်းရွှေ့ပြောင်း လုပ်သားများဖြစ် သောကြောင့် ကပ်ရောဂါဖြစ်ပေါ်နေစဉ်အချိန်အတွင်း ၎င်းတို့အလုပ်အကိုင်ဆုံးရှုံးခြင်းသည် ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးမှုနှင့် ၎င်းတို့ငွေလွှဲပို့မှုအပေါ်မှီခိုနေကြရသည့် ၎င်းတို့မိသားစုများအပေါ် ထိခိုက်နစ်နာမှုများဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ အလုပ်ထုတ် ပယ်ခံရသည့် အလုပ်သမားများသည် ၎င်းတို့၏ အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးများကို ၎င်းတို့၏ မိသားစုများထံ ပေးပို့ခြင်းတွင် အသုံးပြုနေရခြင်းသည် အလုပ်ထုတ်ပယ်ခံရသည့် အလုပ်သမားများ၏ မိသားစုများသည် ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေများအပေါ် မည်မျှမှီခိုနေကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။⁶⁴ EU - CESD က ပြုလုပ်သည့် အထည်အလိပ်နှင့် အထည်ချုပ်အလုပ်သမား များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သုတေသနစစ်တမ်း (၂၀၂၀) အရ၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လ - ဩဂုတ်လ ကာလကို အလားတူ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ကာလနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက၊ သုတေသနပြုလုပ်နေစဉ်အချိန်အတွင်း အလုပ်လုပ်ကိုင်နေဆဲဖြစ်သော နိုင်ငံတွင်းရွှေ့ပြောင်း အလုပ်သမားများ၏ မိသားစုထံငွေလွှဲပေးပို့မှုများသည် ၃၅ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းသွားပြီး၊ သုတေသနစစ်တမ်းအတွက် တုန့် ပြန်ဖြေကြားသည့် အလုပ်လက်မဲ့ဖြစ်သွားသောအလုပ်သမားများ၏ မိသားစုထံ ငွေလွှဲပေးပို့မှုများသည် ၅၁ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းသွားခဲ့ပါသည်။

ဤအနေအထားကို ပိုမိုဆိုးရွားစေသည့်အချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လူမှုဖူလုံရေးနှင့် အလုပ်လက်မဲ့အာမခံမရှိခြင်းဖြစ်ပြီး၊ အသက်ရှင်သန်ရပ်တည်ဖို့အတွက် ငွေကြေးချေးယူခြင်းသည် အလုပ်သမားများ အသုံးပြုသည့် နောက်ဆုံးသော အားကိုး အားထားပြုရာများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ပိုင်ဆိုင်မှုအနေအထားနှင့်ပတ်သက်ပြီး အာမခံအပေါင်ပစ္စည်းမရှိခြင်းနှင့် ရှုပ် ထွေးသည့်ငွေချေးယူမှု လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကြောင့်၊ အလုပ်သမားများသည် တရားဝင်ငွေချေးသည့် အသင်းအဖွဲ့များ ထံမှ ငွေချေးယူရန် လက်လှမ်းမမီဘဲ၊ တရားမဝင်ငွေတိုးချေးစားသည့်သူများထံမှ အတိုးနှုန်းကြီးမားစွာဖြင့် ချေးယူကြရပါ သည်။⁶⁵ လတ်တလောလေ့လာမှုတစ်ရပ်က အထည်ချုပ်နှင့် အထည်အလိပ်လုပ်ငန်းမှ အလုပ်သမားများ၏ ၅၃ ရာခိုင်နှုန်း သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မတ်လနှင့် ဩဂုတ်လအတွင်းတွင် တစ်လလျှင် အတိုးနှုန်း ၁၀.၅ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ငွေချေးယူကြရကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။⁶⁶

64 EU - CESD worker survey (2020)

65 Frontier Myanmar (June 2020): ကိုဗစ် - ၁၉ သည် မြန်မာ့ကျေးလက်ဒေသပြည်သူများအား ငွေချေးသူများဆီသို့ တွန်းပို့ခဲ့ပါသည်။

66 EU - CESD worker survey

၃.၃။ လုပ်ငန်းခွင်ဆက်ဆံရေး

၎င်းတို့၏ စိတ်ရှုပ်ထွေးမှုများနှင့် ကြုံရာမရသည့်အခြေအနေများကို သရုပ်ပုံဖော်ရာတွင် ထောင်နှင့်ချီသော အထည်ချုပ် အလုပ်သမားများသည် ကပ်ရောဂါဖြစ်ပေါ်သည့်အချိန်ကာလအတွင်းတွင် သပိတ်မှောက်မှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ကြပါသည်။⁶⁷ ကိုဗစ် - ၁၉ ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကြောင့် ဆန္ဒပြစည်းရုံးခြင်းများကို ကန့်သတ်ချက်များရှိသည့်ကြားမှပင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။⁶⁸ ဤအခြေအနေအထားက ကပ်ရောဂါဖြစ်ပေါ်မှုအစောပိုင်းအချိန်တွင် အလုပ်ရှင်များနှင့် အလုပ် သမားများအကြား တင်းမာမှုများ ကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။အလုပ်သမားများသည် အလုပ်ထုတ်ပယ်မှုများကို တားဆီး ကာကွယ်ရန်နှင့်အကျိုးခံစားခွင့်များနှင့်အတူ လျော်ကြေးရရှိရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။⁶⁹ အချို့သောစက်ရုံပိုင်ရှင် များသည် အလုပ်သမားများကို လုပ်ခလစာမပေးဘဲ၊ စက်ရုံပိတ်ပြီးထားခဲ့ကြသည်။⁷⁰

ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည့် နောက်ထပ်ကိစ္စရပ်တစ်ခုမှာ ဝင်ထွက်သွားလာခွင့်ပိတ်ပင်ကန့်သတ်ခြင်းဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း များကို ရှင်းလင်းစွာ ရှင်းလင်းဖော်ပြမှုမရှိခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာ၊ ကပ်ရောဂါပထမလှိုင်းဖြစ်ပေါ်နေစဉ် အချိန်အတွင်း စက်ရုံများနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဝင်ထွက်သွားလာခွင့်ပိတ်ပင်ကန့်သတ်သည့်အမိန့်ကို အနီးကပ်ထုတ် ပြန်ခဲ့ပြီး၊ လူသိရှင်ကြား ကြေညာပြီး ၂၄ နာရီအတွင်း အာဏာသက်ဝင်ခဲ့သည်။ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂများ အဖွဲ့ချုပ် (CTUM) မှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးနှင့် မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (MGMA) မှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးတို့က အလုပ်ရှင်များနှင့် အလုပ်သမားများအကြား ပွတ်တိုက်မှုများရှိသော်လည်း၊ အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ လုပ်ငန်းခွင် ဆက်ဆံရေးများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။⁷¹

ILO - CESD ၏ အလုပ်သမားနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သုတေသနစစ်တမ်း (၂၀၂၀ ခုနှစ်)အရ ကပ်ရောဂါ မဖြစ်မီအချိန်နှင့် နှိုင်း ယှဉ်ပါက၊ လုပ်ငန်းခွင်ရှိ အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများ၏ စိတ်ဖိစီးမှုအဆင့်သည် မြင့်မားလာခဲ့ကြောင်း၊ အထူးသဖြင့် စက်ရုံများပိတ်နိုင်သည့် အနေအထားများ၊ မှာယူသည့်ကုန်ပစ္စည်းများ ပြည့်မီအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် လုပ်ငန်းခွင် များရှိ ကိုဗစ် - ၁၉ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ တွေ့ရှိချက်များက အလုပ်သမားများအဖို့ စက်ရုံများနှင့် အဆောင်များတွင် တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ၆ ပေ အကွာတွင်ရှိနေရန်မှာ မည်မျှခက်ခဲကြောင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

67 Myanmar Times (27 March 2020)
68 The Guardian (Oct 2020): ကိုဗစ် - အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများအား အပိုင်းပိုင်းကွဲထွက်အောင် ပြုလုပ်ရန် ကိုဗစ် - ၁၉ ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို အသုံးပြု လျက်ရှိသည်။
69 တရုတ်နိုင်ငံ၏ အလုပ်သမားရေးရာသတင်းလွှာ (၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ) - အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းတွင် အလုပ်သမား သမဂ္ဂဖွဲ့ခွင့်အားထုတ်ကြိမ်းပမ်းမှုများကို မြန်မာအလုပ်သမားများ ဆန့်ကျင်ဆန္ဒပြခြင်း
70 <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmars-garment-sector-facing-implosion-orders-slump-covid-19.html>
71 Fabric Asia's live panel discussion on "Getting through this crisis together".

► ၄။ ပါဝင်သက်ဆိုင်သူများ၏ ရှုထောင့်အမြင်များ

ဆက်လက်ဖော်ပြမည့်အပိုင်းသည် အဓိကတွေ့ရှိချက်အချို့နှင့် လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့သည့် စက်ရုံပိုင်ရှင်များနှင့် အခြားသော ပါဝင်သက်ဆိုင်သူများ၏ ရှုထောင့်အမြင်များကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြထားပါသည်။ တွေ့ရှိချက်များအား စိစစ်စိတ်ဖြာမှုကို စက်ရုံများသို့သွားရောက်စဉ်အတွင်း အထည်ချုပ်စက်ရုံ ၁၀ ရုံက ဖော်ပြသည့်အချက်အလက်များနှင့် အသိအမြင်များနှင့် အခြားသောပါဝင်သက်ဆိုင်သူများအား တယ်လီဖုန်းဖြင့် ဆက်သွယ်မေးမြန်းခြင်းတို့အပေါ်တွင် အခြေခံပါသည် (ဇယား - ၂ ကို ကြည့်ပါ)။ စက်ရုံများသို့သွားရောက်ခြင်းသည် မတူညီသောအသွင်လက္ခဏာများ (စက်ရုံအရွယ်အစား၊ ကုန်ပစ္စည်း တင်ပို့သည့် နိုင်ငံ၊ ပိုင်ဆိုင်သူ စသည်တို့) မတူညီသည့် စက်ရုံများနှင့် အကျိုးဝင်သော်လည်း၊ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ် တွင် အထည်ချုပ်စက်မှုလုပ်ငန်းကို ကိုယ်စားပြုသည်ဟူ၍ ကောက်ချက်ချချမှန်ပါ။

ဇယား (၂) - လူတွေ့မေးမြန်းရာတွင် တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူများစာရင်း

မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင် ပို့ကုန်ဦးစားပေးစက်ရုံ	၁
မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင် တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်စက်ရုံ	၂
ဂျပန်နိုင်ငံသားပိုင် စက်ရုံ	၁
တရုတ်နိုင်ငံသားပိုင် စက်ရုံ	၂
ကိုရီးယားနိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံ	၂
ဂျာမဏီနိုင်ငံသားပိုင် စက်ရုံ	၁
အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသားပိုင် စက်ရုံ	၁
ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေး ကုမ္ပဏီ	၁
အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသည့် အလုပ်သမား	၂
အလုပ်ထုတ်ပယ်ခံရသည့် အလုပ်သမား	၁
အလုပ်သမားသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်	၁

၄.၁။ ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်များတွင် ကြုံတွေ့ရသည့် အနှောင့်အယှက်များ

အစောပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပို့ကုန်ဦးစားပေး အထည်ချုပ်စက်ရုံအများစုကို ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်း (CMP) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သည့် စက်ရုံများအဖြစ် အမျိုးအစားခွဲခြားထားပြီး၊ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းတင်သွင်းသည့် သွင်းကုန်ခွန်နှင့် ကုန်ချောပစ္စည်းတင်ပို့သည့် ပို့ကုန်ခွန်များ ကင်းလွတ်ခွင့်ကို ခံစားကြရပါသည်။ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းအားလုံးနီးပါးကို နိုင်ငံခြားမှတင်သွင်းပြီး၊ အထူးသဖြင့်၊ ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များ/ပစ္စည်းပေးသွင်းသူများ၏ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များနှင့် ကုန်ပစ္စည်းဒီဇိုင်းပုံစံများအပေါ်အခြေခံလျက်၊ တရုတ်နိုင်ငံမှ တင်သွင်းပါသည်။ ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်းစနစ်အရ၊ ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များ/ ပစ္စည်းတင်သွင်းသူများသည် ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းဝယ်ယူခြင်းနှင့် ယင်းကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ ပို့ဆောင်ပေးရန် တာဝန်ရှိပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် ပို့ကုန်ဦးစားပေးကုမ္ပဏီများအနက်၊ ၎င်းတို့၏ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း ၇၇ ရာခိုင်နှုန်းကို တရုတ်ပြည်မှ တင်သွင်းကြပြီး၊ ကျန်သောကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများကိုမူ အခြားနိုင်ငံများ၊ အဓိကအားဖြင့် အာရှနိုင်ငံများမှ တင်သွင်းကြပါသည်။

အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းသည် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်က တွန်းအားပေးမောင်နှံသည့် တန်ဖိုးမြင့် ကွင်းဆက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များ/ပစ္စည်းပေးသွင်းသူများသည် ဈေးကွက်ကို လွှမ်းမိုးထိန်းချုပ်ထားကာ၊ ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းကို သတ်မှတ်ပေးပါသည်။ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုအားကောင်းသည့်အချိန်သည် ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းယှဉ်ပြိုင်မှုနှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာဆက်ဆံရေးများကို ထိန်းသိမ်းထားရှိရန်အတွက် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များ/ပစ္စည်းပေးသွင်းသူများနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်သူများအကြားရှိ ဆက်ဆံရေး၏ အရေးပါသော အသွင်လက္ခဏာများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။⁷² ကုန်ပစ္စည်းပေးပို့မှု နောက်ကျခြင်းအတွက် ငွေကြေးဆိုင်ရာအပြစ်ပေးမှုများကို ကုန်အမှတ်တံဆိပ်/ပစ္စည်းပေးသွင်းသူက စည်းကြပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။⁷³ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် စက်ရုံများထဲမှတစ်ဝက်သည် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတွင် အနှောင့်အယှက်များ ကြုံတွေ့ရခြင်းနှင့်/သို့မဟုတ် တရုတ်နိုင်ငံရှိ ကုန်ပစ္စည်းပေးသွင်းသည့် စက်ရုံများပိတ်ထားခြင်းတို့ကြောင့် ရက်သတ္တနှစ်ပတ်မှ သုံးပတ်အထိ ကုန်ကြမ်းပစ္စည်း မလုံလောက်မှုနှင့် ကြုံတွေ့ကြရပါသည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလနှင့် မတ်လတို့တွင်ဖြစ်ပါသည်။ သယ်ယူပို့ဆောင်သည့်အချိန်ကာလကို လျှော့ချရန်အတွက် သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပိုမိုကုန်ကျမှုရှိသော်လည်း၊ အချို့သောစက်ရုံများသည် သဘောဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်းမှ ကုန်းလမ်းခရီးဖြင့် သယ်ယူပို့ဆောင်မှုကို ပြောင်းလဲလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် စက်ရုံအများစုက အခြေအနေများသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလနောက်ပိုင်းတွင် ပုံမှန်ပြန်လည်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ကြောင်း အားလုံးကဖော်ပြကြပါသည်။

သို့သော်၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းသည် ကုန်အမှာစာများပယ်ဖျက်ခြင်းသို့မဟုတ် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များနှင့် ကုန်အမှတ်တံဆိပ်များက ဆိုင်းငံ့ခြင်းများလုပ်ဆောင်ခြင်းတို့ကြောင့် နောက်ထပ်စိန်ခေါ်မှုများကို ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။ ပို့ကုန်ဦးစားပေးစက်ရုံတစ်ဝက်ကျော်က ကပ်ရောဂါဖြစ်ပေါ် နေစဉ်အချိန်အတွင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပြီးသား သို့မဟုတ် ဆုံးဖြတ်ရန်လုပ်ဆောင်နေစဉ်အချိန်တွင် ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှု ဆိုင်းငံ့ခြင်းများနှင့် ကြုံတွေ့ကြရကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ကံကောင်းစွာပင် လူတွေ့မေးမြန်းသည့်စက်ရုံများထဲမှ အနည်းငယ်သာ ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှု ပယ်ဖျက်ခြင်းကို ကြုံတွေ့ကြရပြီး၊ အခြားစက်ရုံများသည် ၂ လ မှ ၃ လ ကြာပြီးနောက်တွင် ကုန်ပစ္စည်းများတင်ပို့နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။ ထို့အပြင်၊ စက်ရုံအနည်းငယ်သာ နာမည်ကြီးကုန်အမှတ်တံဆိပ်များနှင့် စာချုပ်ဆိုနိုင်ကြပြီး၊ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် စက်ရုံများက ကိုရီးယားနိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံတစ်ရုံသည်⁷⁴ ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှုပမာဏတစ်ဝက်ရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။

ကိုဗစ် - ၁၉ ဆိုင်ရာ ကန့်သတ်ချက်များနှင့် ဝင်ထွက်သွားလာခွင့် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် စက်ရုံများအနေဖြင့် စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအပြည့်အဝ မစွမ်းဆောင်နိုင်သည့် စိန်ခေါ်မှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ခဲ့ကြရပါသည်။

72 Behrooz Asgri and Anyul Hoque (2013)
73 လူ့အခွင့်အရေးစောင့်ကြည့်လေ့လာရေးအဖွဲ့ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)
74 ကိုယ်ပိုင်ကုန်အမှတ်တံဆိပ်ကိုထုတ်လုပ်ပြီး၊ ကိုယ်ပိုင်ဖက်ရှင်စတိုးဆိုင်များတွင်ရောင်းချသည် (အွန်လိုင်းမှတစ်ဆင့် ရောင်းချခြင်းအပါအဝင်)

သို့ဖြစ်၍၊ မြန်မာနိုင်ငံရှိ တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက် စက်ရုံများအကြား အချို့သော ပို့ကုန်ဦးစားပေးစက်ရုံများသည် သတ်မှတ်ထားသည့်ရက်တွင် ကုန်ပစ္စည်းရရှိနိုင်ရေးအတွက် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များ/ပစ္စည်းပေးသွင်းသူများ၏ မှာယူမှုအချို့တို့ကို နိုင်ငံအတွင်းရှိအခြားသောစက်ရုံများ (အထူးသဖြင့်၊ နိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံများ) သို့ လွှဲပြောင်းပေးခဲ့ကြပါသည်။ ကိုဗစ်-၁၉ ဖြစ်ပေါ်စဉ်အချိန်အတွင်း၊ ထိုကဲ့သို့သော စီစဉ်ဆောင်ရွက်မှုများကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ မေလနှင့် အောက်တိုဘာလအကြား နိုင်ငံတွင်း ဝင်ထွက်သွားလာခွင့် ကန့်သတ်ပိတ်ပင်သည့် အချိန်ကာလပြီးနောက်တွင် ထိုသို့ဆက်လက်စီမံဆောင် ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းသည့်စက်ရုံများထဲမှ ၂ ပုံ ၃ ပုံသည် အခြားစက်ရုံများမှ တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်ဖြင့် လုပ်ငန်းအပ်နှံမှုကို ရရှိခဲ့ကြပြီး၊ ယင်းသို့လုပ်ဆောင်မှုသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ၎င်းတို့၏ စုစုပေါင်းကုန်ထုတ်လုပ်မှု၏ ၃၃ ရာခိုင်နှုန်းကို ကိုယ်စားပြုကာ၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းဆက်လက်လည်ပတ်နိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုခဲ့ပါသည်။ တရုတ်နိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံမှ မန်နေဂျာက -

“အရင်တုန်းကဆိုရင် ကျွန်တော်တို့မှာ ကိုယ်ပိုင်ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်တွေရှိတဲ့အတွက် တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက် စာချုပ်ချုပ်ပြီး အလုပ်လုပ်ဖို့ မလိုပါဘူး။ ဥရောပသမဂ္ဂက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ပုံမှန် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်တွေရဲ့ ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှုတွေ ကျဆင်းသွားတဲ့အတွက် ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခတွေဟာ ပုံမှန်ဈေးထက်နည်းပေမယ့်၊ ရန်ကုန်မှာရှိတဲ့ တစ်ခြားစက်ရုံတွေဆီက တစ်ချို့ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှုတွေကို ပြန်ဝေမျှပေးဖို့ တောင်းဆိုခဲ့ပါတယ်။ ဒီလိုမဟုတ်ရင်၊ ကျွန်တော်တို့ စက်ရုံပိတ်ဖို့ပဲရှိပါတော့တယ်” ဟူ၍ ရှင်းလင်းပြောဆိုထားပါသည်။

တစ်ချို့သောအလုပ်သမားများ ကိုဗစ်ရောဂါပိုးစမ်းသပ်သောအခါတွင် ရောဂါပိုးရှိပြီး၊ ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများ ယာယီပိတ်ထားရသောအချိန်တွင် စက်ရုံနှစ်ရုံသည် တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်စာချုပ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဈေးကွက်တွင် အခြားသူများနှင့်ယှဉ်ပြိုင်ရန်အတွက် ကုန်ပစ္စည်းပေးပို့သည့်အချိန်သည်လည်း ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်တွင် အခြားသောအရေးပါသည့် တိုင်းတာသောအရာ ဖြစ်ပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့သော စက်ရုံများမှ တွေ့ရှိချက်များက ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့မည့်နိုင်ငံများသို့ တင်ပို့ရန်အတွက် ကွန်တိန်နာတင်ပို့သည့် ပျမ်းမျှအချိန်သည် ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ/ဒီဇင်ဘာတွင် ၂၄ ရက်ကြာမြင့်ခဲ့ရာမှ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာ/ဒီဇင်ဘာတွင် ၂၈ ရက်အထိ ကြာချိန် မြင့်မားခဲ့ပါသည်။ ဤကုန်ပစ္စည်းပေးပို့ချိန်တွင် အများအားဖြင့် အချက်အလက်များပြင်ဆင်ချိန်၊ ကွန်တိန်နာတင်ချိန်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းများ ပို့ဆောင်ချိန်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် တစ်ချို့သောစက်ရုံများမှ ထောက်ပံ့ပို့ဆောင်ရေးအရာရှိများက ဤကဲ့သို့သော ကြန့်ကြာမှုသည် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်းများတွင် လုပ်သားမလုံလောက်မှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ဂျပန်နိုင်ငံသားပိုင် ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့သည့် ကုမ္ပဏီမှ တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူတစ်ဦးက -

“ဒါပေမယ့်၊ ကုန်ပစ္စည်းတွေတစ်ဆင့်ပြောင်းလဲတဲ့ အဓိကဆိပ်ကမ်း (စင်ကာပူနိုင်ငံ) တစ်ခုမှာ ဆိပ်ကမ်းပိတ်ဆို့နေတာနဲ့ ရုံးကိုပြည်သူ့ဝန်ထမ်းတွေ အလှည့်ကျစနစ်နဲ့လာရောက်ရမယ်ဆိုတဲ့ အစိုးရရဲ့အမိန့်ထုတ်ပြန်မှုကြောင့် (ရုံးတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ချိန်တွင် ဝန်ထမ်းတစ်ဝက်သာရှိခြင်း) ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့ချိန်ဟာ နှောင့်နှေးပါတယ်။ အထူးသဖြင့်၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ဒုတိယလှိုင်းဖြစ်ပေါ်တဲ့ အချိန်ကာလအတွင်းနဲ့ ဒုတိယလှိုင်းပြီးတဲ့အချိန်တွေမှာဖြစ်ပါတယ်” ဟု ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့သည့် ပို့ကုန်ဦးစားပေးစက်ရုံများ အကောက်အခွန်ပေးဆောင်ခ၊ ကုန်ပစ္စည်း ပို့ဆောင်ခ/ကွန်တိန်နာ အတွက် အခကြေးငွေနှင့် ကိုယ်စားလှယ်အတွက်ပေးဆောင်ရသည့် အခကြေးငွေများ သိသိသာသာမြင့်မားခြင်း မရှိကြောင်း သို့သော်လည်း၊ အလုပ်သမားများကို ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ပျံ့နှံ့ခြင်းမှ ကာကွယ်ရန်အတွက် ပုဂ္ဂလိကသယ်ယူပို့ဆောင်ရေး

လုပ်ငန်းကို အသုံးပြုရန်လိုအပ်သောကြောင့် ဝန်ထမ်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရေးစရိတ်သည် မြင့်မားခဲ့ကြောင်းဆိုပါသည်။

ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်း (CMP) လုပ်ငန်းစဉ်ဆောင်ရွက်မှုအရ ယင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ဈေးနှုန်းသည် ကုန်ထုတ်လုပ်သူများအဖို့ အခြားသူများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုကိုထိန်းသိမ်းရန်အတွက် ထင်ရှားအရေးပါသည့် အကြောင်းကြားရာတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါသည် ကုန်ထုတ်လုပ်သူများအပေါ် ဈေးနှုန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် ဖိအားပေးမှုများ မြင့်တက်လာခဲ့ပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် စက်ရုံတစ်ဝက်ကျော်က အမျိုးအစားတူထုတ်ကုန်ပစ္စည်းကို ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ထုတ်လုပ်ခဲ့သည့် ဈေးနှုန်းနှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ထုတ်လုပ်သည့် ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးသည့်ဈေးနှုန်းသည် ပို၍လျော့နည်းခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ထိုစက်ရုံများအဖို့ အမျိုးအစားတူ ကုန်ပစ္စည်းကို ၂၀၂၉ ခုနှစ်တွင် ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးသည့် ဈေးနှုန်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် ထုတ်လုပ်သည့်ဈေးနှုန်းသည် ၄၂ ရာခိုင်နှုန်း ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။

ကိုရီးယားပိုင်စက်ရုံမှ အလုပ်ရှင်တစ်ဦးက -

“ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါမဖြစ်ခင်အချိန်က ကျွန်တော့်မှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနဲ့ ဥရောပသမဂ္ဂက နာမည်ကြီး ကုန်အမှတ်တံဆိပ်တွေအပါအဝင်၊ ပုံမှန်ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော် ၅ ဦးရှိပါတယ်။ လက်ရှိအချိန်မှာတော့၊ လာမယ့် ကုန်ပစ္စည်းချုပ်လုပ်တင်ပို့မယ်အချိန်မှာအဲ့ဒီပုံမှန်ဝယ်ယူတဲ့အဝယ်တော်တွေဆီက ကုန်အမှာစောတွေမရရှိပါဘူး။ ကိုဗစ် - ၁၉ မတိုင်ခင်က၊ ဂျာကင်အင်္ကျီတစ်ထည်အတွက် အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄.၀၀ ဒေါ်လာရပါတယ်။ အခုတော့ အဲ့ဒီဂျာကင်အင်္ကျီတစ်ထည်ချုပ်ရင် ၃ ဒေါ်လာပဲရပါတော့တယ်။ ကျွန်တော့်မှာ တစ်ခြားရွေးချယ်စရာလည်း မရှိဘူးလေ” ဟု ပြောပါသည်။

ဤအခြင်းအရာက စက်ရုံပိုင်ရှင်များသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုကို ထိန်းသိမ်းရန်အတွက် စိန်ခေါ်မှုများနှင့်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေခဲ့ကြရပါသည်။ သို့သော်၊ ကိုဗစ် - ၁၉ မတိုင်ခင်အချိန်ကထက် ဈေးနှုန်းများစွာ လျော့နည်းသော်လည်း ဤကဲ့သို့ ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေကြရပါသည်။

၄.၂။ စက်ရုံအဆင့် ကြုံတွေ့ရသည့် အနှောင့်အယှက်များ

အစောပိုင်းတွင်ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ ကိုဗစ် - ၁၉ ရောဂါကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကိုတားဆီး ကာကွယ်ရန်အတွက် ပြည်သူများနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းသွားလာမှုအပေါ် ကန့်သတ်ချက်များချမှတ်ကာ၊ စက်ရုံများကိုလည်း ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလနှင့် စက်တင်ဘာလတို့တွင် ယာယီနှစ်ကြိမ်ပိတ်ထားရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။⁷⁵ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် စက်ရုံများထဲမှ တစ်ဝက်ခန့်သည် စက်ရုံပိတ်ရန် အစိုးရက တရားဝင်သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းထားသည် ၂၈ ရက်မှ ရက် ၃၀ ကာလထက် ကျော်လွန်ပြီး ပိတ်ထားခဲ့ကြောင်း လေ့လာသိရှိခဲ့ရပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် အသေးစားနှင့် အလတ်စားစက်ရုံများကို ကိုဗစ် - ၁၉ ကြောင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်အတွင်း ရက်ပေါင်း ၅၀ ကျော်ပိတ်ခဲ့ပါသည်။⁷⁶ ထို့အပြင်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်အရ ပိတ်ရန် အစိုးရ၏ အမိန့်ထုတ်ပြန်မှုအပြင်၊ လူတွေ့မေးမြန်းသည့် စက်ရုံများသည် ၎င်းတို့ စက်ရုံပိတ်ထားခြင်းကို ၁၄ ရက်မှ ၁၆ ရက်အထိ ပို၍ပိတ်ထားခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိချက်များက ဖော်ပြနေပါသည်။ ဤသို့ပိတ်ထားခြင်းမှာ ကုန်ပစ္စည်းမှာယူမှုများ/ကုန်ကြမ်းပစ္စည်းများမရရှိခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

စက်ရုံများပိတ်ထားမှုအပြင်၊ ကိုဗစ် - ၁၉ သည် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအချိန်များအပေါ်ကိုလည်း ရိုက်ခတ်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ ကိုဗစ် - ၁၉ မတိုင်ခင်အချိန်တွင် လူတွေ့မေးမြန်းသည့်စက်ရုံများစွာသည် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုရည်မှန်းချက်များ ပြည့်မီစေရန်

75 အိုင်အယ်(လ်)အို စောင့်ကြည့်လေ့လာမှု (၂၀၂၁ ခုနှစ်)၊ ကိုဗစ် - ၁၉ နှင့် အလုပ်အကိုင်ဝန်းကျင်လောက၊ သတ္တမမြောက် ပြင်ဆင်တည်းဖြတ်ခြင်း။
76 အများပြည်သူအလုပ်ပိတ်ရက်နှင့် တနင်္ဂနွေနေ့မပါဝင်ပါ။

အတွက် အလုပ်သမားများအား သာမန်အလုပ်အချိန်အပြင် အချိန်ပိုအလုပ်ဆင်းခိုင်းခဲ့ပါသည်။⁷⁷ နောက်ထပ်လုပ်ကိုင်ရသည့် အလုပ်ချိန်များအတွက် အချိန်ပိုလုပ်အားခပေးသည့်နှုန်းကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနည်းဆုံးအခကြေးငွေဆိုင်ရာဥပဒေ⁷⁸ အရ ကျင့်သုံးပါသည်။ အချိန်ပိုလုပ်အားခနှုန်းထားကို အခြေခံလုပ်အားခ၏နှစ်ဆအဖြစ် တွက်ချက်ပါသည်။⁷⁹ ပျမ်းမျှအားဖြင့် လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံများက ၎င်းတို့၏ လစဉ်ပျမ်းမျှအချိန်ပိုလုပ်ဆောင်သည့်အချိန်ကို ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလတွင် ၄၁ နာရီရှိခဲ့ပြီး၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ၁၈ နာရီသို့ ကျဆင်းခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။

တုန့်ပြန်ဖြေဆိုသူအများအပြားက ကိုဗစ် - ၁၉ ဒုတိယလှိုင်းသည် ပထမလှိုင်းထက် လုပ်ငန်းလည်ပတ် ဆောင်ရွက်မှုအပေါ် အပျက်သဘောဆောင်သည့်ရိုက်ခတ်မှု ပိုမိုပြင်းထန်ခဲ့ကြောင်းဆိုပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ ဒုတိယလှိုင်းဖြစ်ပေါ်ချိန်အတွင်းတွင်၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းအရ စက်ရုံပိတ်ရသည့်ရက်များ ပိုမိုများပြားခြင်း၊ ပြည်တွင်းကူးစက်မှုနှုန်းနှင့် ရန်ကုန်တွင် ရောဂါဖြစ်ပွားမှုများမြင့်တက်လာခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်၊ တစ်ချို့ကမူ ပထမလှိုင်းသည် ပိုမိုဆိုးရွားခဲ့ကြောင်း ဆိုပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံမှ လူ့အရင်းအမြစ်မန်နေဂျာတစ်ဦးက -

“ဒီလို အခက်အခဲအကျပ်အတည်းမျိုး အရင်က မကြုံခဲ့ဖူးပါဘူး။ အလုပ်သမားတွေဟာ အလွန်အမင်းကြောက်ရွံ့နေခဲ့ကြပါတယ်။ လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမယ့် လမ်းညွှန်ချက်ကလည်း ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိပါဘူး။ ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်တွေက မှာယူမှုတွေကို ဆိုင်းငံ့ထားကြပါတယ်။ ဒုတိယလှိုင်းဖြစ်နေစဉ်အချိန်နဲ့ ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက်မှာ ကျွန်တော်တို့ဟာ ကောင်းကောင်းပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ပြီးတော့ အခြေအနေနဲ့ချိန်ညှိပြီးဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါတယ်” ဟု ပြောပါသည်။

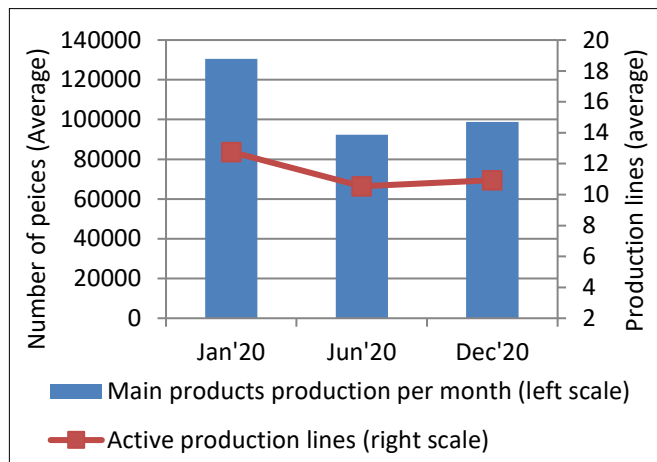
ပုံ (၃) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း၊ လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံများ၏ ပျမ်းမျှကုန်ထုတ်လုပ်မှုပမာဏသည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ၃ ပုံ ၁ ပုံ ကျဆင်းသွားပါသည်။ သို့သော်၊ စက်ရုံကြီးများနှင့် အလွန်ကြီးမားသည့် စက်ရုံကြီးများအကြားတွင် ယင်းစက်ရုံများ၏ ပျမ်းမျှကုန်ထုတ်လုပ်မှုအဆင့်သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် အနည်းငယ်တိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒုတိယနှစ်ဝက်တွင် စက်ရုံကြီးများနှင့် အလွန်ကြီးမားသည့်စက်ရုံကြီးများအကြားတွင် တစ်စုံတစ်ရာသော တိုးတက်မှုများရှိလာခဲ့သော်လည်း၊ အသေးစားနှင့် အလတ်စား စက်ရုံများ၏ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအဆင့်သည်ဆက်လက်ကျဆင်းခဲ့ပါသည် (ပုံ - ၄)။ ဤအခြင်းအရာက ကြီးမားသည့်လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများအကြား အနည်းဆုံးအနေဖြင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒုတိယနှစ်ဝက်တွင် ပြန်လည်နလန်ထူသည့် သင်္ကေတလက္ခဏာအချို့ ရှိခဲ့ကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။

ကိုဗစ် - ၁၉ ရောဂါပိုးကို ကြောက်ရွံ့ခြင်းကြောင့်၊ အချို့သောအလုပ်သမားများသည် အလုပ်ထွက်သွားကြပြီး ၎င်းတို့ နေရပ်မြို့ရွာများသို့ ပြန်သွားခဲ့ကြပါသည်။ အခြေအနေကို စီမံဆောင်ရွက်ရန်အတွက် လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့သည့် စက်ရုံအများအပြားက ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြန်လည်စီမံဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလိုင်းများကိုလည်း ပြန်လည်ချိန်ညှိလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းခဲ့သည့် စက်ရုံများအကြားတွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလိုင်းအရေအတွက်သည် ၁၃ လိုင်းမှ ၁၁ လိုင်းအထိ လျော့နည်းသွားခဲ့ပါသည် (ပုံ - ၃)။ မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံမှ ဒါရိုက်တာတစ်ဦးဖြစ်သူက -

77 တစ်ရက် ၈ နာရီ၊ တနင်္လာနေ့မှ သောကြာနေ့အထိဖြစ်ပြီး၊ စနေနေ့တွင် ၄ နာရီဖြစ်သည်။
78 အနည်းဆုံးအခကြေးငွေဆိုင်ရာ အမိန့်ကြော်ငြာစာ (၁/၂၀၁၈)
79 အလုပ်ရုံများအက်ဥပဒေ၊ ၁၉၅၁ ခုနှစ်။

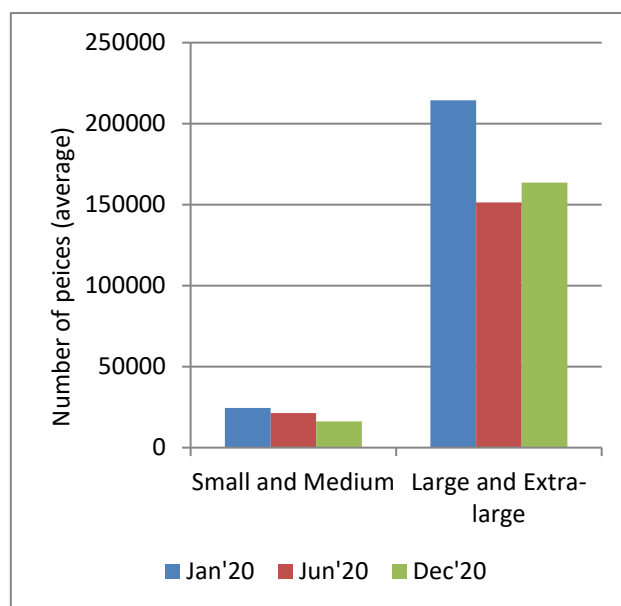
“ကျွမ်းကျင်လုပ်သားတွေမရှိတဲ့အခါမှာ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလိုင်းတွေရဲ့ အကျိုးရှိရှိကုန်ထုတ်လုပ်နိုင်မှုဟာ အနည်းဆုံး ၅ ရာခိုင်နှုန်းကနေ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ကျဆင်းသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။ အထည်ချုပ်တဲ့ စက်တွေကို သီးခြားစီစဉ်ထားရှိပြီး၊ အလုပ်သမားတစ်ဦးချင်းစီအနေနဲ့ သတ်မှတ်ထားတဲ့အချိန်အတွင်း သဟဇာတဖြစ်တဲ့ပုံစံအနေအထားနဲ့ သူတို့ရဲ့တာဝန်ကို ပြီးမြောက်အောင်လုပ်ဆောင်ဖို့လိုအပ်ပါတယ်။ သာမန်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုပြီးမြောက်ဖို့အတွက် ရက်သတ္တ ၂ ပတ်က နေ ၄ ပတ်အထိ ကြာမြင့်ပါတယ်” ဟုပြောပါသည်။

ပုံ (၃) - ကုန်ထုတ်လုပ်မှုနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုလိုင်းများပြောင်းလဲမှု

ရင်းမြစ် - လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့်စက်ရုံများ (၂၀၂၁ ခုနှစ်)

ပုံ (၄) - ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှ ဒီဇင်ဘာလအထိ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပြောင်းလဲမှု (စက်ရုံအရွယ်အစားအလိုက်)

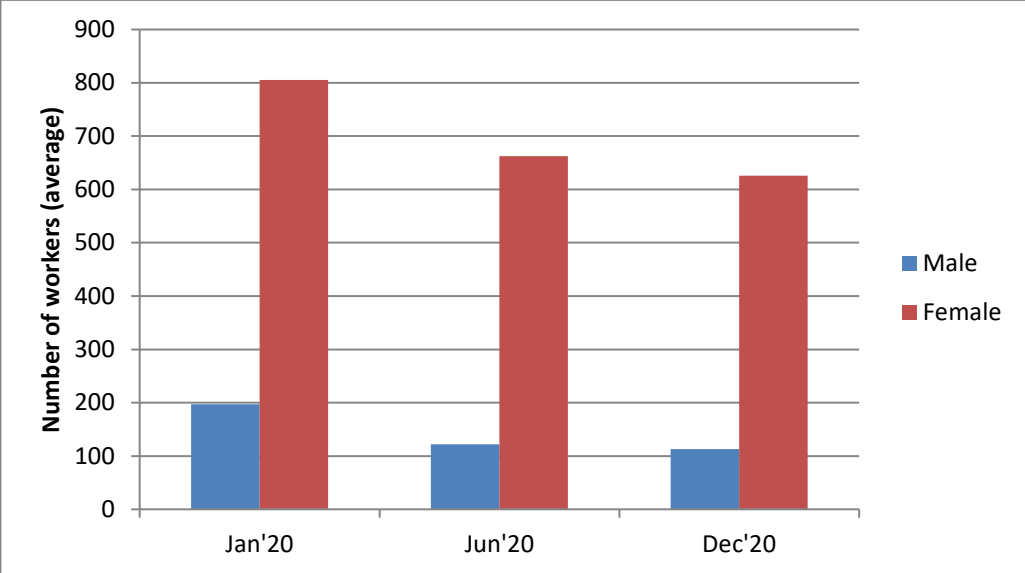
ရင်းမြစ် - လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့်စက်ရုံများ (၂၀၂၁ ခုနှစ်)

၄.၃။ လုပ်သားထုအပေါ်ရိုက်ခတ်မှုများ

ဤအပိုင်းသည် ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ပျံ့နှံ့မှုကြောင့် စက်ရုံများက ချိန်ညှိမှုပြုလုပ်သည့် လုပ်သားထုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မီးမောင်းထိုးပြထားပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံများအကြား ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒုတိယနှစ်ဝက်တွင် ကုန်ထုတ်လုပ်မှု တိုးတက်သည့် လက္ခဏာများရှိသော်လည်း၊ အလုပ်အကိုင်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ပထမနှစ်ဝက်ရော ဒုတိယနှစ်ဝက်ပါ ကျဆင်းခဲ့ပါသည်။ အလုပ်သမားအရေအတွက်သည် ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလနှင့် နိုင်းယှဉ်ပါက၊ ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ၂၆ ရာခိုင်နှုန်းလျော့နည်းသွားခဲ့ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုက လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံများတွင် အမျိုးသားများနှင့်နိုင်းယှဉ်ပါက ပုံ (၅) တွင် ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အမျိုးသမီးအလုပ်သမားများ၏ အလုပ်လုပ်ကိုင်မှုအပေါ် ရိုက်ခတ်မှုမရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံများအကြား အလုပ်သမားများအား အလုပ်ထုတ်ပယ်မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍၊ တုန့်ပြန်ဖြေဆိုသူ အများစုက စက်ရုံတွင် အလုပ်သမားများအလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် လုပ်သက်ကြာမြင့်မှုကို အခြေခံသည်ဟု ဖော်ပြကြပါသည်။ အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ အလုပ်သမားဥပဒေ^{၈၀}တွင် ရှင်းလင်းဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း အလုပ်ရှင်တစ်ဦးထံတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်သည့် ကာလအပေါ်တွင် အခြေခံပါသည်။ လုပ်သက် ၆ လအောက်ရှိသည့် အလုပ်သမားများအား လျော်ကြေးပေးခြင်း ရှိ/မရှိနှင့်ပတ်သက်ပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်းဖော်ပြထားခြင်း မရှိပါ။ စက်ရုံအချို့က အလုပ်သမားတစ်ဦးသည် ၎င်း၏ စိတ်ဆန္ဒအလျောက် အလုပ်မှထွက်ပါက သို့မဟုတ် ကိုဗစ် - ၁၉ ကူးစက်ခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့ခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသောအကြောင်းပြချက်များကြောင့် လုပ်ငန်းခွင်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိမလာခြင်းမရှိပါက၊ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေး သို့မဟုတ် အခြားသောလျော်ကြေးပုံစံများကို ပေးဆောင်ရန်တာဝန်မရှိကြောင်း ပြောပါသည်။

ပုံ (၅) - လုပ်သားထုပြောင်းလဲမှု (ကျား၊ မ ဖြစ်ခြင်အပေါ်မူတည်လျက်)

ရင်းမြစ် - လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံများ (၂၀၂၀ ခုနှစ်)

80 အမိန့်ကြော်ငြာစာ အမှတ် ၈၄/၂၀၁၅ အရ၊ အလုပ်ရှင်သည် အနည်းဆုံးလုပ်သက် ၆ လ ရှိသောအလုပ်သမားတစ်ဦးကို အလုပ်မှ ထုတ်ပယ်မည်ဆိုပါက၊ ထိုအလုပ်သမားအား တရားဥပဒေနှင့်အညီ အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးပေးရန်တာဝန်ရှိသည်။

လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံအချို့က အလုပ်သမားများအား ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားရှိခြင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုနည်းလမ်းများကို ဖော်ပြကြပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင်စက်ရုံမှ မန်နေဂျာတစ်ဦးက -

“ပထမဆုံးအနေနဲ့ ၊ ဒီစက်ရုံမှာ လုပ်သက် ၆ လအောက်ရှိတဲ့သူတွေကို အလုပ်ထုတ်ပယ်ခဲ့ပြီး၊ ဒုတိယအကြိမ် အနေနဲ့ လုပ်သက် ၂ နှစ်အောက်ရှိတဲ့ အလုပ်သမားတွေကို အလုပ်ထုတ်ပယ်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ ကိုဗစ် - ၁၉ အချိန်ကာလမှာ အလုပ်သမားတစ်ဦးချင်းစီရဲ့ ကျွမ်းကျင်မှုအဆင့်တွေကို ထည့်သွင်းမစဉ်းစားပါဘူး။ ဒီလိုမှမဟုတ်ရင်၊ တရားမျှတမှုနဲ့ပတ်သက်ပြီး၊ အလုပ်သမားတွေဆီက တိုင်းတန်းချက်တွေ ထွက်ပေါ်လာမှာဖြစ်ပါတယ်” ဟု ပြောပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသားပိုင် အခြားသောစက်ရုံတစ်ရုံမှ အလုပ်ရှင်တစ်ဦးက -

“စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်အရ စက်ရုံပိတ်တဲ့အချိန်ကာလ နောက်ပိုင်းမှာ အလုပ်သမားတွေရဲ့ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းကနေ ၁၅ ရာခိုင်နှုန်းလောက်က လုပ်ငန်းခွင်ကို ပြန်မလာကြတော့ပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့သူတို့ကို ၅ ရက်ကနေ ၁၀ ရက်အထိ စောင့်ခဲ့ကြပါတယ်။ အဲ့ဒါမှ ပြန်မလာဘူးဆိုရင်တော့ သူတို့ကို အလုပ်ရပ်စဲလိုက်ပါတယ်” ဟု ပြောပါသည်။

သို့ဖြစ်၍၊ အလုပ်ရှင်များအနေဖြင့် အလုပ်သမားအသစ်ဝင်ရောက်လာသူများနှင့် လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံ နည်းပါးသူများကို အလုပ်မှထုတ်ပယ်သော်လည်း၊ လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်ပြီး အတွေ့အကြုံရှိသည့် အလုပ်သမားများကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းထားရှိကြောင်းကို ယေဘုယျလေ့လာမှုများက ညွှန်ပြနေပါသည်။

စက်ရုံများသည်လည်း ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပမာဏ ရည်မှန်းချက်များတိုးမြှင့်ခြင်း သို့မဟုတ် အလုပ်သမားများအား အချိန်ပိုခေါ်ယူခြင်းအားဖြင့် ကျန်ရှိနေသည့်လုပ်သားအင်အားဖြင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုအဆင့်များ တိုးတက်မြှင့်မားအောင် ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ စက်ရုံအနည်းငယ်သည် စာချုပ်ချုပ်ဆိုလုပ်ကိုင်သည့် အလုပ်သမားများအား ခန့်အပ်ခြင်းထက် အချိန်တိုနေ့စား အထည်ချုပ်အလုပ်သမားများအား ခန့်အပ်ခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ဖော်ပြထားသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ ကုန်အမှာစာ အသစ်များ မသေချာမရေရာခြင်းနှင့် လူမှုဖူလုံရေးနှင့် အလုပ်ထုတ်နစ်နာကြေးကဲ့သို့သော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်အရ အလုပ်သမားများအား ပေးဆောင်ရမည့်အကျိုးခံစားခွင့်များ ပေးဆောင်ရခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ရန်အတွက်ပင် ဖြစ်ပါသည်။

အလုပ်သမားသမဂ္ဂကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက -

“ကိုဗစ် - ၁၉ အချိန်ကာလမှာ အလုပ်သမားသမဂ္ဂဝင်မဟုတ်တဲ့ အလုပ်သမားတစ်ချို့က သူတို့ရဲ့ အခွင့်အရေးတွေကို မသိရှိကြဘူး။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့အနေနဲ့ အလုပ်သမားဥပဒေနဲ့ပတ်သက်တဲ့ အမြင်ဖွင့်သင်တန်း အစီအစဉ်တွေကို တတ်နိုင်သလောက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါတယ်။ တစ်ခါတစ်လေမှာ အလုပ်ရှင်တွေက အလုပ်သမားလျော်ကြေးအကျိုးခံစားခွင့်တွေပေးဆောင်တာကို ရှောင်ကြဉ်ဖို့အတွက် အလုပ်သမားဥပဒေတွေရဲ့ အားနည်းချက်တွေကနေ အမြတ်ထုတ်နေကြပါတယ်” ဟု ဆိုပါသည်။

► ၅။ ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွက် အလားအလာမျှော်လင့်ချက်

၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွက် အလားအလာမျှော်လင့်ချက်များနှင့်ပတ်သက်ပြီး၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်၊ စစ်တပ်က မြန်မာနိုင်ငံအား အာဏာ သိမ်းထိန်းချုပ်မှုမပြုလုပ်မီ၊ ကွင်းဆင်းသုတေသနပြုလုပ်နေစဉ်အချိန်အတွင်း ရှင်းလင်းဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍၊ ကိုဗစ် - ၁၉ အား တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် မသေချာမရေရာမှုများသည် လျော့ပိတ်ခံထားရသည့်အနေအထားတွင် ရှိနေခဲ့ပါသည်။ စစ်တပ်က နိုင်ငံတော်အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လုပ်ငန်းကဏ္ဍအခြေနေသည် ဤလေ့လာမှုတွင် မပါဝင်ဘဲ၊ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့် အလုပ်သမားများအပေါ်ရိုက်ခတ်မှုသည် အထင်အရှားဖြစ်ပေါ်နေပြီး၊ အသစ်သော မသေချာမရေရာမှုများသည်လည်း လုပ်ငန်းကဏ္ဍတစ်ခုလုံးတွင် ထွက်ပေါ်လာခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် လုပ်ငန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်ပြီး၊ ပြန်လည်နုလန်ထူလာနိုင်သည့် အနည်းငယ်သော လက္ခဏာ ရပ်များ ဖြစ်ပေါ်လာသော်လည်း၊ တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူအများအပြားက မြန်မာနိုင်ငံသား အများအပြားအတွက် ရောဂါ ကာကွယ်ဆေးရရှိနိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာအခြေအနေများကြောင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်အတွက် မသေချာမရေရာမှု အနေအထားကိုရှင်းလင်းဖော်ပြကြပါသည်။ တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူတစ်ဝက်ကျော်ကရှိနေဆဲ အမိန့်များ၏အာမခံချက်သည် စက်ရုံလုပ်ငန်းလည်ပတ်မှု ၃ လအောက်အတွက်သာရှိကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ထို့အပြင်၊ လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံတစ်ဝက်အဖို့ ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် အနာဂတ်ကုန်ထုတ်လုပ်မှုမဏာနှင့်ပတ်သက်ပြီး မသေချာမရေရာမှုများဖြင့် ရှိနေပါသည်။

တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူတစ်ချို့က၊ လက်ရှိ ရှိနေသည့် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များသည် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုကို ထိန်းသိမ်းထားရန် လုံလောက်မှုရှိမည်မဟုတ်သောကြောင့် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ၂၀၂၁ ခုနှစ်တွင် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော် အသစ်များကို ရှာဖွေရမည်ဖြစ်ကြောင်းဆိုပါသည်။ တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူတစ်ချို့ကလည်း ၎င်းတို့တွင် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များရှိသော်လည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံအတွင်းသို့ ခရီးသွားလာမှုကန့်သတ်ချက်များကြောင့် လာမည့်လအနည်းငယ်တွင် ၎င်းတို့၏ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း လေးစားလိုက်နာမှုဆိုင်ရာ အသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်များ သက်တမ်းကုန်ဆုံးတော့မည်ဖြစ်၍၊ နိုင်ငံတကာကျွမ်းကျင်သူများ၏ စစ်ဆေးမှုလုပ်ငန်းစဉ်ကို တစ်စုံတစ်ရာသော အချိန်အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ နှောင့်နှေးကြန့်ကြာစေနိုင်ကြောင်း ပြောပါသည်။ တုန့်ပြန်ဖြေကြားသူ ၅ ဦးအနက်တစ်ဦးက ၎င်းတို့အနေဖြင့်အလုပ်သမားများကို ပိုမိုခန့်အပ်နိုင်ရန် မျှော်လင့်ကြောင်းပြောပါသည်။ လူတွေ့မေးမြန်းထားသည့် စက်ရုံအများစုသည် မသေချာမရေရာမှုများနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ ကန့်သတ်တားမြစ်ချက်များကြောင့် မဝေးသည့်အနာဂတ်တွင် စက်ပစ္စည်းအသုံးပြုရသည့် ကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းအတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အဆင့်မြင်တင်မှုများအတွက် အစီအစဉ်များမရှိကြပါ။

► ၆။ နိဂုံး

ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါသည် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်း ကုန်ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးမှုကွင်းဆက်ကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေခဲ့ပြီး အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍရှိ ပါဝင်သက်ဆိုင်သူများကို သိသာထင်ရှားစွာ ထိခိုက်စေခဲ့ပါသည်။ အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းသည် ကုန်ပစ္စည်းတင်ပို့သည့်နိုင်ငံများတွင် ဝယ်လိုအား အထိတ်တလန့်ဖြစ်မှုကြောင့်သာမကဘဲ၊ နိုင်ငံတွင်း ဝင်ထွက်သွားလာမှု ကန့်သတ်ပိတ်ပင်မှုဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ကုန်ထုတ်လုပ်မှုကျဆင်းသည့် ဒုက္ခကို တွေ့ကြုံခံစားခဲ့ရပါသည်။ ဤ လေ့လာမှုက စက်ရုံများအနေဖြင့် ကုန်ပစ္စည်းအဝယ်တော်များဘက်ပေးသည် ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်းအစဈေးနှုန်း ကျဆင်းမှု သို့မဟုတ် ကိုဗစ် - ၁၉ နှင့်ဆက်စပ်သည့် ချိန်ညှိမှုကုန်ကျစရိတ်များအတွက် ထေမိစေရန် ဆက်လက်ရှင်သန် ရပ်တည်ရေးနည်းဗျူဟာတစ်ရပ်အနေဖြင့် အလုပ်သမားများ၏ ကုန်ထုတ်စွမ်းအားကို လျော့ပေါ့တောင်းဆိုခြင်းမရှိဘဲ၊ လုပ်သားထုအင်အားကို လျော့ချခဲ့ကြောင်း မီးမောင်းထိုးပြထားပါသည်။ ယခင်လေ့လာမှုများကဲ့သို့ပင်၊ ဤလေ့လာမှုသည် အသေးစားနှင့် အလတ်စားစက်ရုံများနှင့် နိုင်ငံတွင်းရှိ တစ်ဆင့်ခံကန်ထရိုက်စာချုပ်ဖြင့် လုပ်ဆောင်သည့်စက်ရုံများသည် အရင်းအမြစ်ရရှိနိုင်မှု ကန့်သတ်ချက်များနှင့် ဈေးကွက်သို့တိုက်ရိုက်လက်လှမ်းမီနိုင်မှုမရှိခြင်းတို့ကြောင့် စက်ရုံကြီးများ ထက် ဒဏ်ခံနိုင်မှု ပိုမိုအားနည်းကြောင်း အခိုင်အမာအတည်ပြုပါသည်။

ဤလေ့လာမှုက ၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ ဒုတိယနှစ်ဝက်တွင် ပြန်လည်နုလန်ထူနိုင်မည့်လက္ခဏာတစ်ချို့ရှိသော်လည်း ၂၀၂၀ ခုနှစ် တွင် ကိုဗစ် - ၁၉ အချိန်ကာလအတွင်း လုပ်သားထုနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကျရှုံးမှုဘက်သို့ ဦးတည်ခဲ့သည့်အနေအထားကို ဖော်ပြပါသည်။ အလုပ်လက်မဲ့အာမခံအစီအစဉ်နှင့် လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးစနစ်များမရှိသည့် အခြေအနေတွင် အထည် ချုပ် အလုပ်သမားများသည် အလွန်ပင်ခံနိုင်ရည် စွမ်းအားမရှိသော အခြေအနေတွင် ရှိနေပါသည်။

အမျိုးသမီးများသည် အထည်ချုပ်လုပ်ငန်းကဏ္ဍရှိလုပ်သားထု၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ရှိပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းကဏ္ဍသည် ကျေးလက်ဒေသမှ ထောင်ပေါင်းများစွာသော ငယ်ရွယ်သူအမျိုးသမီးအလုပ်သမားများအတွက် တရားဝင်အလုပ်လုပ်ကိုင် သည့် အနေအထားသို့ရောက်ရှိစေသော ဝင်ရောက်ရာလမ်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ကိုဗစ် - ၁၉ ကြောင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် လူ အမြောက်အမြား အလုပ်အကိုင်ဆုံးရှုံး မှုများဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် အမျိုးသမီးများ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အာဏာသည် ခြိမ်းခြောက်ခံရမှုအောက်တွင် ရှိနေပါသည်။

အချို့သော ရေးသားဖော်ပြချက်များက ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါသည် အချို့သောအာရှနိုင်ငံများတွင် အဝတ်အထည်ကုန် ထုတ်လုပ်မှုစနစ်အား အဆင့်မြှင့်တင်ရန်အတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ ရွေးချယ်လက်ခံမှုကို မြှင့်တင်ပေးမည့်အလားအလာ ရှိပါသည်။⁸¹ မြန်မာ့အမျိုးသားပို့ကုန်နည်းဗျူဟာ (NES) နှင့် မြန်မာနိုင်ငံအထည်ချုပ်လုပ်ငန်းရှင်များအသင်း (MGMA) တို့၏ နည်းဗျူဟာက ဖြတ်၊ ချုပ်၊ ထုပ်ပိုးခြင်း (CMP) ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပုံစံမှနေ၍ ကုန်ပစ္စည်းသယ်ယူပို့ဆောင်နှင့်ပတ် သက်ပြီး တာဝန်ရှိခြင်း (FOB) ကုန်ထုတ်လုပ်မှုပုံစံသို့ ကူးပြောင်းမှုအခန်းကဏ္ဍကို ဖော်ထုတ်သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်၊ စက်ရုံများအနေဖြင့် ကိုဗစ် - ၁၉ ကပ်ရောဂါဖြစ်ပေါ်သည့် အချိန်ကာလအတွင်း မသေချာမရေရာသည့် ဈေးကွက်အခြေ

81 ILO. (2020), What next for Asian garment production after COVID - 19?

အနေများနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာကန့်သတ်ချက်များကြောင့် ထိုနည်းဗျူဟာကို လက်ခံရန်လိုမှုမရှိကြဘဲ၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်အားကုန်ကျမှုနည်းပါးခြင်း၏ အကျိုးအမြတ်ရရှိမှုကိုသာ ပို၍နှစ်သက်ကြလျက်ရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအနေ ဖြင့်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထည်ချုပ်စက်ရုံများနှင့် အလုပ်သမားများရှင်သန်ရပ်တည်မှုသည် ဝယ်လိုအား မသေချာမရေရာ မှု၊ ငွေကြေးဆိုင်ရာခံနိုင်ရည်ရှိမှု အားနည်းခြင်း၊ လူမှုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးစနစ် အားနည်းခြင်းနှင့် အလုပ်လုပ်ကိုင် နေသည့် ပြည်သူများအတွက် ကာကွယ်ဆေးမရရှိနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် အထည်ချုပ်စက်ရုံများနှင့် အလုပ် သမားများ၏ ရှင်သန်ရပ်တည်မှုသည် အကျပ်အတည်းနှင့်ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့နေရဆဲပင်ဖြစ်ပါသည်။

► ၇။ စွဲငြိမ်း

Aung Phay Kyi Soe and Thomas Kean, 2020, Myanmar’s COVID-19 response is at a crossroads, and something has to give. Frontier Myanmar, Retrieved from <https://www.frontiermyanmar.net/en/myanmars-covid-19-response-is-at-a-crossroads-and-something-has-to-give/>

BehroozAsgri and Anyul Hoque (2013), Lead-time management in Bangladesh garments industry: A System dynamic exploration. Asisa Pacific Business & Economic Perspectives

Bharat, 2020, Border Trade Authorities Wary of Myanmar’s COVID-19 Second Wave. The Diplomat. Retrieved from <https://thediplomat.com/2020/10/border-trade-authorities-wary-of-myanmars-covid-19-second-wave/>

CESD-Just Jobs (2018), Economic and Social Upgrading Trends: The Current State of Garment Sector in Myanmar

China Labour Bulletin (December 2020): Myanmar workers protest union busting efforts in the garment industry

EU-CESD (2020), An Assessment of the Impact of COVID-19 on Textile and Garment Sector in Myanmar.

Eurocham Myanmar (28 April 2020). MOLIP Announcement About Compensation For Social Security Workers. Retrieved from <https://eurocham-myanmar.org/post/553/MOLIP-announcement-about-compensation-for-social-security-workers->

Fabric Asia’s live panel discussion on “Getting through this crisis together”.

Fair Wear. (2020). COVID-19 Impacts and Responses: Myanmar. Retrieved from: <https://www.fairwear.org/covid-19-dossier/worker-engagement-and-monitoring/country-specific-guidance/covid19-myanmar/>

Fernandez-Stark et al. 2011

FrontierMyanmar (June 2020): COVID-19 pushes rural Myanmar towards moneylenders

Global New Light of Myanmar, 2020, CMP businesses import raw materials worth \$1bln of March 13. Retrieved from <https://www.gnlm.com.mm/cmp-businesses-import-raw-materials-worth-1-bln-as-of-13-march/>

Hay Man Pyae and Zaw Ye Thwe, Thousands to lose jobs as 13 Yangon factories shutdown. Myanmar Now. Retrieved from <https://www.myanmar-now.org/en/news/thousands-to-lose-jobs-as-13-yangon-factories-shut-down>

Human Rights Watch, 2020. Retrieved from www.hrw.org

ILO Monitor (2021). COVID-19 and the world of work. Seventh edition

ILO, 2020a “COVID-19 Impact on Employment and the Labour Market in Myanmar (ILO, Yangon)

ILO. (2020). What next for Asian garment production after COVID-19?

ILO (October 2020). Research brief: the supply chain ripple effect: how COVID-19 affecting garment workers and factories in Asia and the Pacific

ILO. (November 2020). Gendered Impacts of COVID-19 on the Garment Sector. Retrieved from https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---asia/---ro-bangkok/---sro-bangkok/documents/publication/wcms_760374.pdf

ILO, 2019, Article 4 of Convention No. 158, Retrieved from <https://eplex.ilo.org/redundancy-and-severance-pay/>

IMF, 2021, Retrieved from <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/01/13/pr219-myanmar-imf-execboardapproves-sdr258-4m-disburse-under-rcf-purchase-rfi-address-covid19>

International SOS Foundation. (n.d.). A New Legal Environment for Occupational Safety and Health in Myanmar. Retrieved from https://www.ccifrance-myanmar.org/sites/ccifrance-myanmar.org/files/resources-documents/myanmar_osh_white_paper_final.pdf

Irrawaddy, 2020, Myanmar Garment Sector facing implosion orders slump during COVID-19. Retrieved from <https://www.irrawaddy.com/news/burma/myanmars-garment-sector-facing-implosion-orders-slump-covid-19.html>

Kam & Lorenz, 2018, Myanmar Employment Law. Retrieved from https://www.luther-lawfirm.com/fileadmin/user_upload/PDF/Veroeffentlichungen/180806_Luther_Employment_Law_in_Myanmar.pdf

Khin Maung Kyi, et al. (2000), Economic Development of Burma. <https://www.burmalibrary.org/docs3/Vision-strategy.ocr.pdf>

Lin & Ngwenya, 2020a, Impact of COVID-19 on the Garment Sector in Myanmar: Assessing the Income Loss of Garment Workers, p.22, CESD-ILO.

Luther News, 2015, Myanmar News” New Regulations on Severance Payments, p.2.

MGMA Newsletter, 2020. Press Conference on the ‘Current Situation in Garment Sector’. February 2020 Issue. p.11.

- MOHS. (2020). Guideline for Prevention and Control of COVID-19 Transmission in Factories, Workplaces and Construction Sites. Retrieved from <https://mohs.gov.mm/Main/content/publication/2019-ncov>
- Myanmar Social Security Board (January 28 2021). Retrieved from <https://ssb.gov.mm/portal/home>.
- Myanmar Times (March 2020): More woes for Myanmar garment industry as EU cancels orders
- Myo Pa Pa San, 2020, Covid-19 shuts down more than 100 garment factories. Myanmar Times. Retrieved from <https://www.mmtimes.com/news/covid-19-shuts-down-more-100-garment-factories.html>
- SMART Textile & Garment (n.d-b). EU Myan Ku Fund Eligibility Criteria (Update Aug, 26, 2020). Retrieved from: https://smartmyanmar.org/files/uploads/myan_ku_eligibility_criteria_amended_aug_26th.pdf
- SMART Textle & Garment (January 18 2021). EU Myan Ku Fund; Review of First Phase and Extension Announcement. [PowerPoint Presentation by SMART]
- Tessier, Lou and Mi Win Thidar, 2014, Evaluation of the operations of the Social Security Board, Ministry of Labour, Employment and Social Security of Myanmar, ILO and MDRI Technical Report, p.3
- Tilleke & Gibbins (31 March 2020). COVID-19: Myanmar Delays Social Security Contributions and Issus Mandatory Factory and Workplace Measures. Retrieved from <https://www.tilleke.com/insights/covid-19-myanmar-delays-social-security-contributions-and-issues-mandatory-factory-and-wor/>
- WHO (April 2020). <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200423-sitrep-94-covid-19.pdf#:~:text=The%20first%20human%20cases%20of,%2C%20in%20December%202019.>
- WTO (2020), https://www.wto.org/english/news_e/news20_e/covid_22dec20_e.htm

ILO Liaison Office in Myanmar

No 1(A), Kanbae (Thitsar) Road
Yankin Township, Yangon,
Myanmar

Phone +95 1 7336538, 7336539